

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● PIRMDIENA, 2012. GADA 3. DECEMBRIS ● Nr. 89 (8264) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,53

Formas tērpi
skolā

5. lappusē

Jauniešu
pieredze
ārzemēs

6., 7. lappusē

Vēstures
pērles
muzejā

8. lappusē

Apkārtējos novadus klasiskais cūku mēris pagaidām neapdraud

● Klasiskais cūku mēris nav bīstams cilvēkiem, bet dzīvniekiem saslimšana parasti beidzas ar nobeigšanos. Pārtikas un veterinārais dienests aicina cūku turētājus Latgales reģionā sekot cūku veselības stāvoklim, kā arī ievērot visus dienesta speciālistu ieteikumus.

Pamatīgu satraukumu Latgales reģiona zemnieku saimniecībās, kuras nodarbojas ar cūku audzēšanu, radījis lipīgās infekcijas slimības — klasiskā cūku mēra — uzliesmojums. Vai pastāv iespēja, ka tas izplatīsies arī tālāk?

Kā ziņo Pārtikas un veterinārais dienests (PVD), novembra vidū bīstamā kaite tika konstatēta Dagdas un Zilupes novadu mežos nomettajām meža cūkām, bet vēlāk pārbaudēs atklāta arī mājas cūkām. Tā kā bijušā Preiļu rajona teritorijā esošie novadi atrodas ārpus uzraudzības zonas (50 kilometri no valsts robežas), pagaidām nav ziņu, ka tajos būtu konstatēta šī slimība.

Slimās cūkas likvidē

PVD informē, ka karantīnas zonā tiek medītas un pārbaudītas gan meža cūkas, gan mājas cūkas. Pēdējās ziņas liecina, ka klasiskais cūku mēris konstatēts trijās piemājas saimniecībās. Divas no tām atrodas Piedrujas, viena — Svriņu

pagastā. Visās trijās saimniecībās kopumā tikušas turētas 17 cūkas, visas likvidētas un iznīcinātas.

Līdz ar to dienests pastiprinājis drošības pasākumus. Ap slimības skartajām novietnēm triju kilometru rādiusā noteikta aizsardzības zona, bet desmit kilometru rādiusā — uzraudzības zona. Tiek pārbaudīti visi transportlīdzekļi, lai dzīvniekus vai to kautķermeņus nebūtu iespējams izvest ārpus karantīnas zonas.

Zaudējumus segs tikai par reģistrētiem dzīvniekiem

Tiek atgādināts, ka slimības konstatēšanas gadījumā saimniecība saņems kompensāciju no valsts, lai segtu klasiskā cūku mēra radītos zaudējumus. Taču jāņem vērā, ka zaudējumu segšana neattiecas uz saimniecībām, kuras nav informējušas Lauksaimniecības datu centru (LDC) par to, ka saimniecībā tiek turētas cūkas.

Turpinājums 2. lappusē.

Cienījamie lasītāji,
reklāmdevēji!

Sakarā ar Ziemassvētku
brīvdienām tiek mainīts
"Novadnieka" iznākšanas grafiks.

Laikraksts iznāks
5., 7., 11., 14., 28., 21.,
28. decembrī.

**AIZMIRSI
ABONĒT
"NOVADNIEKU"?**

Dari to šodien
un saņem
laikrakstu
pēc piecām
dienām!

Varēs likumīgi laulāties arī ārpus baznīcas vai dzimtsarakstu nodaļas

Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja
grozījumus Civillikumā un jaunu
Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumu,
kas dos tiesības slēgt laulības ārpus
dzimtsarakstu nodaļas vai baznīcas.

Turpmāk jaunais pāris laulības varēs noslēgt arī citās tam piemērotās telpās vai vietās. Patlaban likumā noteiktajam ierobežojumam laulāt tikai dzimtsarakstu nodaļā vai baznīcā mūsdienās vairs nav būtiska pamatojuma, un daudzi pāri labprāt laulātos, piemēram, brīvā dabā vai muzejā, norādījuši likumprojekta autori.

Izmaiņas noteic, ka iesniegumi un citi laulības noslēgšanai nepieciešamie dokumenti būs jāiesniedz dzimtsarakstu nodaļā neatkarīgi no tā, kur laulība tiks noslēgta – dzimtsarakstu nodaļā vai baznīcā. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu pilnīgu informācijas apriti par noslēgtajām laulībām.

Laulību varēs noslēgt ne agrāk kā viena un ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc nepieciešamo dokumentu iesniegšanas, ja netiks konstatēti likumā noteiktie šķēršļi.

Likuma izmaiņas skar arī laulību šķiršanu. Ja laulātie dzīvo šķirti mazāk nekā trīs gadus, tiesa laulību varēs šķirt arī, ja tās iziršanas iemesls ir laulātā fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiskā vardarbība pret dzīvesbiedru vai vardarbība pret viņa vai kopīgo bērnu.

Jaunā kārtība paredz, ka dzimšanas un miršanas faktu turpmāk varēs reģistrēt jebkurā dzimtsarakstu nodaļā Latvijā neatkarīgi no dzīvesvietas vai fakta notikuma vietas.

Tāpat līdz ar likumu izmaiņām paplašinās arī paternitātes atzīšanas iespējas. Paternitāti varēs atzīt arī uz bērna mātes, bērna mātes vīra vai bērna mātes bijušā vīra un bērna bioloģiskā tēva kopīga iesnieguma pamata.

Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likumā tiek precizētas arī dzimtsarakstu nodaļas amatpersonu kvalifikācijas prasības.

Apjomīgās izmaiņas likumos ir nepieciešamas, jo 1937. gadā pieņemtas normas ir novecojušas un vairs nespēj pilnībā apmierināt mūsdienu sabiedrības vajadzības, skaidrojuši izmaiņu autori.

Jaunais ģimenes tiesību regulējums stāsies spēkā 2013. gada 1. janvārī.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Stājas spēkā KNAB lēmums par 50 latu sodu ministrei Viņķelei

Stājas spēkā Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) lēmums par 50 latu sodu labklājības ministrei Ilzei Viņķelei saistībā ar dāvanu pieņemšanas ierobežojumu neievērošanu. Viņķele nav ievērojusi likumā noteikto dāvanu pieņemšanas aizliegumu, slēdzot mutvārdu bezatlīdzības pilnvarojuma līgumu ar Kasparu Vecozolu par ministres pārstāvēšanu tiesā. Vecozols 10. Saeimā bija deputātes Viņķeles palīgs. 2011. gadā noslēgtais pilnvarojuma līgums paredzēja Vecozolam sagatavot prasības pieteikumu tiesā par zaudējumu piedziņu Viņķeles autortiesību pārkāpumā. Viņš arī Viņķeli pārstāvēja tiesā. Ņemot vērā, ka Vecozols atļidzību no Viņķeles par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem nav saņēmis, šādu pakalpojumu pieņemšana ir uzskatāma par dāvanu, ko Viņķele pieņēma ārpus amatpersonas pienākumu pildīšanas, norāda KNAB. Likums noteic, ka amatpersonai ir aizliegts pieņemt dāvanas, ja tā divu gadu laikā pirms dāvanas saņemšanas ir ne tikai sagatavojusi administratīvos aktus attiecībā uz dāvinātāju vai veikusi uzraudzības funkcijas, bet arī gadījumos, ja amatpersona attiecībā uz dāvinātāju ir veikusi citas ar amata pienākumu pildīšanu saistītas darbības. Lai arī Viņķele pārkāpumu izdarījusi neapzināti, KNAB par amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu ministrei piemēroja 50 latu naudas sodu. Sūdzības termiņš par KNAB lēmumu Viņķelei ir beidzies, taču biroja rīcībā pagaidām vēl nav informācijas, ka ministre soda naudu samaksājusi. Jau ziņots, ka Vecozols pārstāvēja Viņķeles intereses tiesā, kur ministre iesniegusi prasību par fotogrāfiju neatļautu publicēšanu «Neatkarīgajā Rīta Avīzē». Šajās fotogrāfijās redzama Viņķeles ģimenes atpūta ar KNAB priekšnieka vietnieci Jutu Strīķi. Pirmās instances tiesa prasību noraidīja, taču ministre to pārsūdzējusi apelācijas instances tiesā.

86% iedzīvotāju uzskata, ka Saeimas deputāti nav atbildīgi

Vairākums jeb 86% Latvijas ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 55 gadiem uzskata, ka Saeimas deputāti savu darba pienākumu izpildei nepievērš pietiekami atbildīgi un rūpīgi, liecina pētījumu aģentūras «TNS Latvia» sadarbībā ar telekompānijas LNT raidījumu «900 sekundes» veiktā aptauja. 43% uzskata, ka deputāti noteikti nav atbildīgi un rūpīgi, un 43% domā, ka deputāti drīzāk tādi nav, informēja «TNS Latvia» mārketinga vadītāja Laura Vendele. Desmitā daļa jeb 10% Latvijas ekonomiski aktīvo iedzīvotāju uzskata, ka Saeimas deputāti savus darba pienākumus pilda pietiekami atbildīgi un rūpīgi — 1% atbildēja, ka «noteikti jā», bet 9%, ka «drīzāk jā». 4% aptaujāto nebija konkrēta viedokļa šajā jautājumā. Pētījuma laikā, no 20. novembra līdz 22. novembrim, ar interneta starpniecību visā Latvijā tika aptaujāti 650 ekonomiski aktīvie Latvijas iedzīvotāji.

Banku peļņa desmit mēnešos — Ls 140,5 miljoni

Latvijas komercbankas 2012. gada pirmos desmit mēnešus kopumā noslēdza ar peļņu 140,5 miljonu latu apmērā, liecina Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) apkopotā operatīvā informācija par Latvijas banku darbības rezultātiem 2012. gada oktobrī. Tajā skaitā ar peļņu darbojās 15 Latvijas bankas un četras ārvalstu banku filiāles, kuru tirgus daļa kopējos banku sektora aktīvos ir 92,6%. Banku sektora līdz oktobra beigām gūtā peļņa pirms uzkrājumiem un nodokļiem sasniedza 254 miljonus latu jeb par 27% vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Latvijas komercbanku piesaistīto noguldījumu atlikums oktobrī palielinājās par 2,5% jeb 300 miljoniem latu. Pieaugums vērojams gan rezidentu, gan nerezidentu noguldījumu atlikumā — attiecīgi par 163 miljoniem latu un 136 miljoniem latu. Rezidentu noguldījumos būtiski palielinājās privāto nefinanšu uzņēmumu, kā arī valdības noguldījumi, nedaudz pieauga arī māsājniecību noguldījumi. Kopš 2012. gada sākuma 12 bankas palielinājušas kapitālu kopumā par 108,3 miljoniem latu.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pastāvīguma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekšī, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
Žurnālistiem — 65307058, mob. t. 22079178.
Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicēto atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

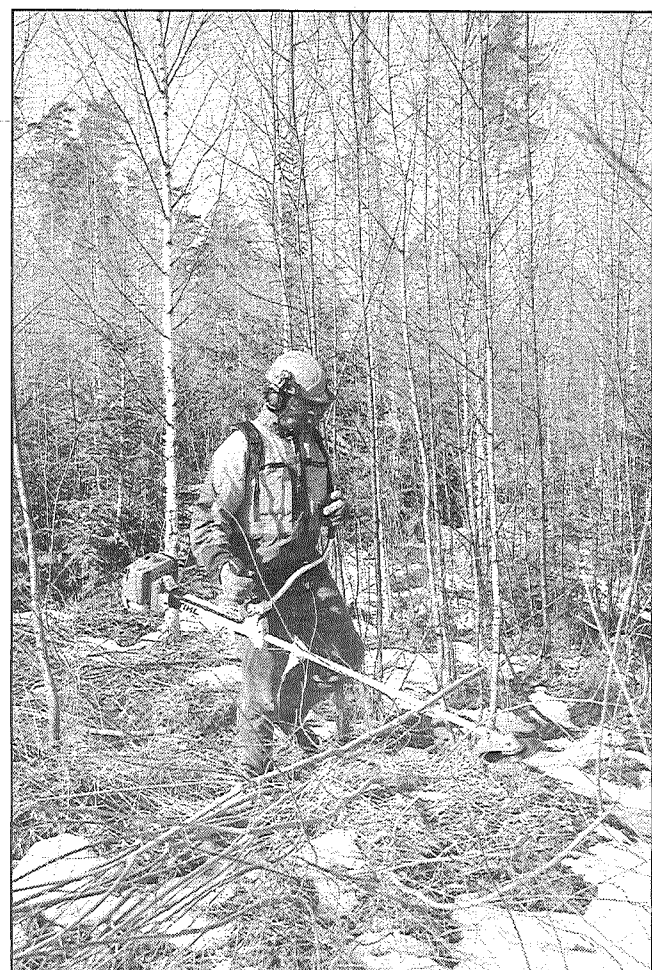
Meža īpašniekiem jāizmanto piedāvātās iespējas

Tuvojas noslēgumam pieteikšanās Eiropas Savienības atbalsta saņemšanai mežsaimniecībā Lauku attīstības programmas 2007 — 2013 gadam ietvaros. Ko laikus jāsteidz izdarīt, atgādina Dienvidlatgales nodaļas mežsaimniecības konsultante Astrīda Rudzīte.

Meža īpašnieki vēl var paspēt pieteikties un īstenot kādu no atbalstāmajiem pasākumiem — jaunaudžu kopšana; nākotnes koku kopšana un atzarošana; mazvērtīgu mežaudžu nomaiņa; jaunu instrumentu iegāde šo darbu izpildei (krūmgrieži, motorzāģi, rokas darba rīki un citi); vējgāzu un ugunsgrēku platību atjaunošana.

5. decembrī pulksten 10.00 Riebiņu novada Stabulnieku kultūras namā tiek rīkots seminārs meža īpašniekiem. Seminārā interesenti varēs uzzināt, vai īpašumā esošās mežaudzes atbilst Eiropas Savienības atbalsta saņemšanas kritērijiem, kādas izmaiņas ir jaunajos meža atjaunošanas noteikumos, kā arī par jaunaudžu kopšanas mežsaimnieciskajiem principiem. Semināra otrajā daļā plānots objektu apmeklējums dabā, lai runātu varētu aplūkot meža.

Sīkāka informācija pie MKPC Dienvidlatgales nodaļas mežsaimniecības konsultantes Astrīdas Rudzītes pa tālruni 26410476.

● Aktivitāšu meža ekonomiskās vērtības uzlabošanā mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, ko nodrošina Eiropas Savienības finansējums.

Apkārtējos novadus klasiskais cūku mēris pagaidām neapdraud

Sākums 1. lappusē.

Tā kā PVD nav ticamas informācijas par reālo cūku novietņu skaitu reģionā, inspektori apmeklēja pilnīgi visas sētas, lai pārliecinātos, vai tur netiek turēti neregistrēti dzīvnieki.

Saimniecībām, kuras atrodas karantīnas zonā, jānodrošina cūku turēšana telpās, izslēdzot jebkuru to kontaktu ar meža dzīvniekiem. Pie ieejas dzīvnieku novietnē jābūt dezinfekcijas pakļājiem, jo, kā zināms, infekcijas izraisītāju telpās var ienest arī ar apaviem.

Nosaka pagaidu importa ierobežojumus

Lai gan pagaidām klasiskas cūku mēris nav konstatēts nevienā saimniecībā, kas ar cūkgaļas ražošanu nodarbojas lielos apmēros un produkciju eksportē, kaimiņu valstis jau noteikušas pagaidu

importa ierobežojumus. Tā Baltkrievijas Veterinārās un pārtikas uzraudzības departaments jau no 23. novembra ir noteicis pagaidu ierobežojumus dzīvnieku, mājas un meža cūku gaļas un gaļas produktu, ādu, bioloģiskā materiāla, dzīvnieku barības un barības piedevu, kā arī medību trofeju importam no Dagdas novada Latvijā.

Arī Krievijas Federācijas Federālais Veterinārais un fitosanitārās uzraudzības dienests no 27. novembra ir noteicis pagaidu aizliegumu dzīvnieku, svaigas cūkgaļas un svaigas cūkgaļas produktu, kā arī tādu cūkgaļas izstrādājumu ieviešanai no Latvijas, kas apstrādāti temperatūrā, kas zemāka par 70 grādiem.

Vakcinēt vai nevakcinēt?

Speciālisti atzīst, ka pastāv riski klasiskā cūku mēra izplatībai tālāk Lat-

vijas teritorijā. Lai gan meža cūkas parasti dzīvo kādā noteiktā platībā, rieta laikā kuļi var mērot arī daudzus kilometrus, izplatot infekciju. Slimību var pārnēsāt arī cilvēki, piemēram, mednieki.

Kā mazināt klasiskā cūku mēra izplatīšanos? Piemēram, Krievijā cūkas pret šo slimību tiek vakcinētas. Atbildīgās institūcijas ziņo, ka tagad tiks lemts, vai to darīt arī pie mums. Vai cinācijas ieguvums ir tas, ka cūkas nēsā slimību, bet iegūst imunitāti, tādā veidā apgrūtinot slimības kontroli.

Latvijā klasiskais cūku mēris nav bieža parādība. Mednieki atceras, ka pēdējo reizi slimība izplatījās 1996. gadā, kad masveidā nobeigušās meža cūkas un to populācija daudz maz atjaunojusies tikai deviņdesmito gadu beigās. Taču kaimiņos — Krievijā — cūku mēris ir praktiski visu laiku, bet tur par to nesatraucas, jo cūkas vakcinē.

VIEDOKLIS

Zemniekiem jāsatraucas ne tik daudz par mēri, bet par dzīvnieku izcelsmi

Livānu novada lauku attīstības konsultante ILZE SOLA:

— Lai gan neesam bīstamajā zonā, zemniekos manāms satraukums. Iespējamie zaudējumi, ja infekcija izplatīties tālāk Latvijas teritorijā, nevienam neiepriecina. Taču, manuprāt, cūku turētājiem būtu vairāk jāpievērš uzmanība citai lietai — lai dzīvnieki būtu reģistrēti Lauksaimniecības datu centrā. Pašlaik ir tā, ka daudzi zemnieki, kas cūkas audzē tikai pašpatēriņam, nav parūpējušies par to, lai ruķiņiem būtu ausis numuriņi, lai būtu dzīvnieku pārvietošanas deklarācijas, vārdu šakot, dzīvnieki būtu iegādāti oficiāli. Tāpēc lielākas

bailes ir par Pārtikas un veterinārā dienesta pārbaudēm.

Ceru, ka slimības uzliesmojums reizi par visām reizēm sakārtos cūku padarīšanu, kā tas ir, piemēram, ar liellopiem. Tie visi tiek reģistrēti bez ierunām. Tajā pašā laikā, ja kāds saimnieks sadomā nopirkt sivēnu, aizbrauc rīta agrumā uz tirgu, iegādājas un ved mājās bez problēmām. Darbojas tā sauktais pelēkais tirgus. Patiesībā reģistrēšana nav nedz sarežģīta, nedz dārga, numuriņš sivēna ausī maksā tikai ap 20 santīmiem.

Dienmēž, iepazīstot tuvāk situāciju ar klasiskā cūku mēra uzliesmojumu,

jāizdomājas arī par ko citu. Kāpēc šī problēma atkal nāk pār Latgales cilvēku galvām? Vairbūt tur paslēpušies kādi zemūdens akmeņi?.. Līdzšinējā pieredze rāda, ka aiz šādiem «spilgtiem» notikumiem un aktivitātēm ne reizi vien tiek paslēpti kādi politiski smalkumi. Saceļ āziotāžu, bet pa to laiku kaut ko paklusām var izlemt, kaut ko vajadzīgu cauri izbidīt. Meža cūku sen jau pilni Latgales meži un purvi, arī zemnieki vairākus gadus ir satraukti informējuši, ka cūkas savairojušās un ik vasaru nodara zaudējumus laukaugiēm. Tomēr neviens par to nav licies ne zinīs.

Sagatavoja L.Kirilova

PREIĻU NOVADĀ

Aug interese par Latgales tematiskajiem ciemiem

23. novembrī Aizkalnes sabiedriskā centra telpās uz iepazīšanās semināru bija pulcējušies Latgales tematisko ciemu pārstāvji no daudziem novadiem. Uz tikšanos bija ieradusies arī interesenti, kuri savās zemnieku saimniecībās audzē dārzeņus, darbojas amatniecības, mājražošanas vai tūrisma jomā, kā arī tie, kuriem kāda no radošajām nodarbēm ir tikai vaļasprieks brīvajā laikā.

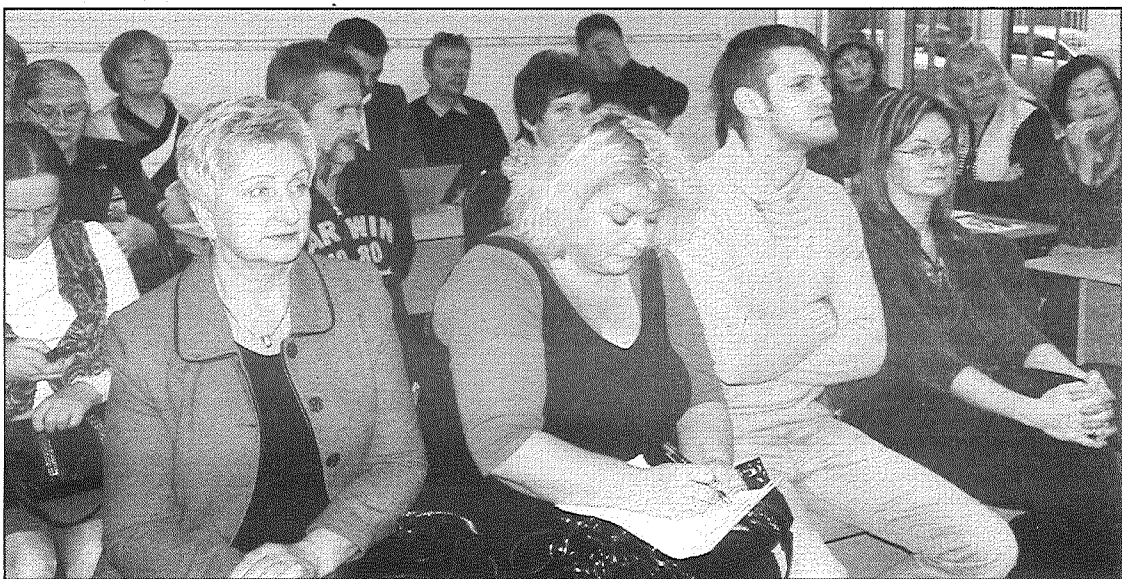
Kā informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle, semināra nodarbības vadīja biedrības "Latgales tematiskie ciemi" valdes locekle Zane Praņevska un viens no biedrības aktīvistiem Nils Balgalis. Par atraucēju labsajūtu bija parūpējies biedrības "Sabiedriskais centrs "Aizkalne"" vadītāja Janīna Beča kopā ar centra aktīvistēm.

Semināra mērķis bija iepazīties ar labiem piemēriem un dzirdēt veiksmes stāstus par to, ka, arī dzīvojot Latgalē, var darboties un nopelnīt. Zane Praņevska un Nils Balgalis iepazīstināja klātesošos ar biedrības "Latgales tematiskie ciemi" darbību, pastāstīja par padarīto un par aktivitātēm, kādas biedrība ir iecerējusi tuvākajā lai-

kā. Klausītājiem tika nodota izsmeljoša informācija par iespējām nākotnē, tāpēc vairāki klātesošie pasākuma organizētājiem teica atzinīgus vārdus par bagātīgi saņemto informāciju.

Katrs semināra dalībnieks iepazīstināja ar sevi un pastāstīja par savu nodarbi. Tematisko ciemu piedāvājuma klāsts ir ļoti daudzveidīgs. Pie mājražotājiem var nopirkt medu, sierus, mājas vīnus, garšaugus, tējas un daudz ko citu, amatnieki darina saimniecības un prezentācijas lietas no koka, piedāvā šūtos un pītos izstrādājumus, kā arī rokdarbus dažādās tehnikās. Starp biedrības aktīvistiem ir pirtnieki, atpūtas pasākumu un kāzu organizētāji un vēl daudzu citu pakalpojumu sniedzēji. Katrs no šiem aktīvajiem cilvēkiem ir atradis sev tīkamāko nodarbi, lai izpaustu sevi un ar savu darbosanos varētu nopelnīt.

Zane Praņevska pastāstīja, ka iepriekš jau notikuši divi semināri tematisko ciemu dalībniekiem, bet šoreiz uz sarunu uzaicināti arī tie cilvēki, kuri vēl nav iestājušies biedrībā, bet gribētu darboties kopā un meklēt jaunas iespējas. Nav vienkārši katram pašam atrast noiētu saviem ražojumiem, bet, apvienojoties kopā, aktīvie mājražotāji un pakalpojumu sniedzēji iegūst "citu svaru", viņus pamana. Biedrības plānos ir veidot

● Tematisko ciemu dalībnieki gaida savā pulkā papildinājumu.

kopīgas izstādes, piedalīties tirgos, organizēt tematiskos pasākumus, no kuriem tuvākais būs ceļojošais tirdziņš "Lido" Rīgā. Tā noteikti būs laba iespēja parādīt un pārdot rīdziņiem un galvaspilsētas viesiem ekoloģisko produkciju un ražojumus gan no Latgales bioloģiskajām saimniecībām, gan daudzveidīgos šīs puses amatnieku izstrādājumus. Nākotnē biedrība iecerējusi veidot kopīgas tūrisma maršrūtus, lai Latgales viesi, baudot brīnišķīgo mūsu novada dabu,

iegādātos vietējos ražojumus un apmeklētu tematisko ciemu ražošanas darbnīcas.

Semināra dalībnieki varēja apskatīt arī nelielu izstādi ar dalībnieku ražojumiem, bet tējas pauzes laikā nogaršot netradicionālus ēdienus, ko bija līdzī paņēmušas tematisko ciemu pārstāves un ko piedāvāja Aizkalnes pagasta sabiedriskā centra prasīgās saimnieces – dažādus garšaugu sviestus, ķiploku cepumus, ķirbju sukādes, pētersīļu pesto, zaļu tējas un daudz ko citu.

Janīna Beča pastāstīja, ka viņa pati tematisko ciemu darbībā iesaistījusies ar saviem piemājas saimniecībā audzētajiem stādiem un garšaugiem, bet nākotnē cer, ka kāda no tematisko ciemu tūrisma maršrutu pieturām būs arī Aizkalnes pagasta sabiedriskā centra dalībnieku gatavoto ēdienu degustācija. Jau semināra laikā vairāki klātesošie izteica vēlmi iestāties biedrībā un piedalīties kopējos pasākumos, meklējot iespēju realizēt savu produkciju.

Siltais laiks ļauj turpināt būvdarbus

leilgušais rudens ir labvēlīgs būvdarbu norisei. Preiļos turpinās maģistrālā ūdensvada un kanalizācijas tīklu būvniecība un rekonstrukcija, un ielas vienlaicīgi strādā vairākas būvdarbu veicēju brigādes, informē SIA "Preiļu saimnieks" sabiedrisko attiecību speciāliste Inese Šņepste.

Plāviņu ielā rakšanas darbi tuvojas noslēgumam, notiek pieslēguma aku montāža. Būvdarbi gandrīz pabeigti arī Celnieku

ielā, šeit veiktas izbūvēto tīklu pārbaudes, ūdens monitoringa analīžu rezultāti ir pozitīvi, tādēļ drīzumā notiks pāreja uz jauniem tīkliem. Bērzu ielā pabeigti rakšanas darbi un pieslēguma aku montāža, un jau tuvākā laikā jaunie maģistrālā ūdensvada un kanalizācijas tīkli sāks darboties. Talsu ielā pieslēguma aku montāžas darbus sarežģī augstais gruntsūdens līmenis, te tiek izmantotas speciālas iekārtas liekā ūdens atsūkņēšanai. Ja vien laikā apstākļi saglabāsies rakšanas darbiem labvēlīgi, plānots, ka ūdensvada un kanalizācijas tīklu

izbūve sāksies Zaļajā ielā (posmā no Plāviņu ielas līdz Liepājas ielai).

Daugavpils ielā sarežģītākie būvdarbi – ūdensvada tīkla ierīkošana un skatāku montāža – šogad pabeigti, bet savienojumu montāžu Daugavpils un Liepājas ielas krustojumā plānots veikt nākamajā pavasarī. Maģistrālā ūdensvada izbūve Mehanizatoru ielā tuvojas noslēgumam. Plānots, ka jau tuvākā laikā maģistrālā ūdensvada un kanalizācijas tīklu izbūve sāksies Kalnu ielā (sākot no Aglonas ielas).

Iecerēts, ka decembra sākumā

sāks darboties kanalizācijas sūkņu stacija Brīvības un Rīgas ielas krustojumā, rezultātā kanalizācijas pakalpojumu varēs sākt lietot tie Brīvības, Kurzemes, Nākotnes, Ludzas ielas privātmāju iedzīvotāji, kuri izbūvējuši kanalizācijas izvadu un noslēguši līgumu ar pakalpojuma sniedzēju SIA "Preiļu saimnieks".

Tā kā apakšzemes maģistrālo tīklu būvniecība nozīmē rakšanas darbus, iedzīvotājiem jāreķinās ar īslaicīgām neērtībām – satiksmes ierobežojumiem būvdarbu laikā. Rakšanas darbu laikā pasliktinās ielu seguma

kvalitāte, jo grunts un šķembu slānis vēl nav nosēdies, ceļa seguma virskārta nav pietiekami blīva. Ielas pilnībā tiks atjaunotas nākošajā pavasarī.

Visiem iedzīvotājiem, kuri izbūvējuši ūdensvada pievadu un kanalizācijas izvadu pilsētas centrālajiem inženiertīkliem, pēc ūdens patēriņa skaitītāju ierīkošanas SIA "Preiļu saimnieks" komunālo maksājumu norēķinu daļā obligāti jānoslēdz līgums par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu lietošanu.

Sagatavoja L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Rudzātu iedzīvotāji aktīvi realizē savus projektus

Rudzātu Romas katoļu baznīca pēdējā laikā kļuvusi sakoptāka un izskatās jaunāka. Par dievnama atjaunošanu rūpējās biedrība «Baznīca — mūsu ciema dvēsele». Biedrības valdes priekšsēdētāja, Rudzātu pagasta pārvaldes vadītāja, Ruta Klibiķe stāsta, ka organizācija nodibināta 2010. gada maijā, un, kā liecina tās nosaukums, galvenās biedru aktivitātes vērstas uz ciema garīgo vērtību kopšanas vietas — draudzes nama — sakopšanu. Biedrība «Baznīca — mūsu ciema dvēsele» veiksmīgi realizēja projekta «Rudzātu draudzes baznīcas vienkāršotā renovācija — ieguldījums garīgo vērtību stiprināšanā apkārtējā sabiedrībā» pirmo un otro kārtu. Projekts īstenots ES ELFLA projektu konkursa pasākuma «Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā» aktivitātē «Kultūras objektu un kulta celtnu atjaunošana un izveidošana».

Projekta pirmās kārtas ietvaros tika veikta baznīcas koka fasādes veco dēļu no-

jaukšana, sienu izlīdzināšana un apšūšana ar jauniem krāsotiem dēļiem, kā arī baznīcas telpu vienkāršotās renovācijas darbi: griestu lakošana, sienu, kāpņu, durvju un logu bloku krāsošana. Savukārt projekta otrās kārtas ietvaros atjaunots zvanu toris. Tā laikā veikta torņa betona ārējo apmetuma labošana, tas nokrāsots. Tāpat jaunu krāsu ieguva baznīcas jumts. Uzbūvēta jauna jumta notekas sistēma.

Rudzātu draudzes baznīcas vienkāršotās renovācijas darbiem pavisam tika izlietoti 27 687 latu, no kuriem 23 208 latu bija Eiropas Savienības finansējums, 2587 latu — Līvānu novada domes līdzfinansējums, kā arī iedzīvotāju ziedojumi 1900 latu apmērā. Dāsnākie ziedotāji ir bijusi sabiedriski politiskā novada attīstības biedrība «Līvāni», kas ziedoja 400 latus, uzņēmējs Edgars Pigoznis, kas ziedoja 350 latus. Biedrības «Baznīca — mūsu ciema dvēsele» kasē tika ziedoti 950 latu, bet draudzes pāvestam baznīcas renovācijas darbiem nodoti 200 latu. Savu artavu kopējos ziedojumos deva zemnieku saimniecības «Pun-

duri — 2», «Brūveri», «Neļķes 92», kā arī daudzas pagasta ģimenes.

Projekta īstenošanai teica paldies arī Līvānu novada domes deputātiem par piešķirto līdzfinansējumu, biedrībai «Preiļu rajona partnerība», Lauku atbalsta dienesta Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes darbiniekiem, Līvānu mākslas un amatniecības centra direktorei Ilzei Griezānei par sadarbību, kā arī baznīcas renovācijas darbu veicējiem — SIA «RNS — D» no Līvāniem un SIA «Instel» no Preiļiem.

Papildus jau izdarītajam nepieciešams veikt baznīcas žoga un galveno ieejas vārtu renovācijas darbus, kā arī atjaunot altāra daļas sienu un griestu gleznojumu un krāsojumu. Rudzātu draudzes kapsētā ļoti nepieciešama kapliča. Iecerēts arī šiem darbiem piesaistīt Eiropas Savienības finansējumu, tāpēc sagatavots attiecīgs projekts, kas iesniegts biedrībai «Preiļu rajona partnerība».

Aktīvi darbojas arī pārējās pagasta biedrības, kas gatavo projektus un piesaista

līdzekļus savu ieceru īstenošanai. Biedrība «Pastari — mēs varam» LEADER projektu ietvaros sarūpēja līdzekļus un ierīkoja jaunu žogu apkārt Eleonorvīles kapsētai, kā arī veica tilta rekonstrukciju pāri Saunas upei. Biedrības galvenā iniciatore ir Ligita Domulāne. Biedrība «Sēnīte» var lepoties ar diviem sekmīgi īstenotiem projektiem: par LEADER projekta ietvaros piešķirtajiem 5000 latiem sagādāti jauni mūzikas instrumenti, bet par mazo grantu projektā piešķirto summu iegādājās rampu ekstrēmā sporta veida cienītājiem Rudzātās. Rampa jau atvesta un pavasarī tiks uzstādīta. Biedrības aktivitāšu organizatore ir Inese Gulbe. Sabiedriskais centrs «Rudzāti» Ramisa Aljjeva vadībā mazo grantu projekta divās kārtās parūpējās par Rudzātu teātra kolektīva mēģinājumu telpu iekārtošanu un izrādēm nepieciešamo rekvizītu iegādi. Rudzātu pagasta pārvaldes vadītāja Ruta Klibiķe «Novadniekam» atzina, ka ir gandarīta par savu iedzīvotāju aktivitāti un centieniem dzīves kvalitātes uzlabošanā.

L.Rancāne

RIEBIŅU NOVADĀ

Noslēgusies Bērnu apmaiņas programma

Lai Latvijā veicinātu saliedētus un iekļaujošas sabiedrības attīstību, latviešu un mazākumtautību ģimenēm tika piedāvāta Bērnu apmaiņas programma. Tā bija Saeimas deputāta Andreja Judina iniciatīva. Sabiedrības integrācijas fonda Bērnu apmaiņas programmas projektu konkursā tika pieteikti pieci projekti, vienu no tiem ar nosaukumu «Latgale — saliedēta un savdabīga» iesniedza Latvijas Sarkanā Krusta (LSK) Preiļu komiteja.

LSK Preiļu komitejas valdes priekšsēdētāja, vienlaikus Riebiņu vidusskolas direktore Ineta Anspoka «Novadniekam» pastāstīja par projekta realizāciju, kam Sabiedrības integrācijas fonds no valsts budžeta piešķīra 3964 latus lielu finansējumu.

Noslēdzoties projektam, ar gandarījumu varam teikt, ka mērķis veidot labāku sapratni un draudzīgas attiecības starp dažādu tautību jauniešiem ir sasniegts, pastāstīja Ineta Anspoka. Projekta dalībnieku starpā valdīja savstarpēja sapratne, abas puses — ģimene un skolēni — labi jutās viens otra sabiedrībā, spēja pieņemt viens otra dzīvesstilu. Tā bija ne tikai liela atbildība, bet arī liels ieguvums cilvēcisko attiecību un pieredzes ziņā. Ieguvēji no apmaiņas programmas ir visi: apmaiņas

● Bērnu apmaiņas programmas projekta noslēgumā Riebiņu vidusskolā uzskatāmi bija redzams, cik ātri dažādu tautību bērni var sadraudzēties un cik daudz pozitīvu emociju tas dod.

skolēni, viesu ģimenes, draugi, radnieki, kaimiņi, kā arī skola un skolabiedri. Kādam tie bija jauni draugi un iespāidi viņa ģimenē, citam uzlabotas svešvalodas vai valsts valodas zināšanas, kā arī paša izaugsme vai jaunas apkārtnes iepazīšana. Bija milzīga gandarījuma sajūta, apmaiņas programmas beigās redzot, ka varējām palīdzēt apmaiņas skolēnam iemācīties lat-

viešu valodu, pagatavot mājas torti vai izdarīt ko citu, atzina projekta koordinatore.

Viesģimenes, kuras uzņēma apmaiņas programmas skolēnus, bija dažādas. Bija ģimenes, kas nodarbojas ar lauksaimniecību un dzīvo laukos, bija arī pilsētā dzīvojošas saimītes, arī daudzbērnu ģimenes. Katra viesģimene, kura plānoja uzņemt apmaiņas skolēnu, tam nopietni gatavojās un

mēģināja darīt visu, kas bija tās spēkos, lai uzņemtais skolēns justos kā mājās. Apmaiņas programmas dienās skolēns kļuva par pilntiesīgu jaunās ģimenes locekli, un līdz ar to no viņa tika gaidīta pēc iespējas aktīvāka dalība ģimenes ikdienas dzīvē un pasākumos.

Projektā kopumā piedalījās 23 bērni, bija iesaistītas 33 ģimenes. Noslēguma pasākumā visi kopā atcerējās kopīgi padarīto. Ģimenes uzņemtos bērnus bija vedušas ekskursijās uz Rēzekni, Daugavpili, Krāslavu, kopīgi skatījušās hokeja spēles Rīgā, piedalījušās vietējos kultūras un sporta pasākumos. Kā jau tas bija paredzēts projekta noteikumos, visi izdevumi ekskursijām un kultūras pasākumiem tika apmaksāti, ieskaitot uzņemto bērnu un viesģimenes piedalīšanos ārpus mājām notikušajos pasākumos. Bērni atzina, ka interesanti bijis uzzināt arī audzģimenes dzimtas vēsturi, kopīgi pārlapot fotoalbumus, svinēt dzimšanas vai vārda dienas.

Ineta Anspokai projekta koordinēšanā palīdzēja arī asistente — skolotāja Inna Zenovjeva.

7. decembrī projekta darba grupas aicinātas uz Rīgu, kur notiks dalīšanās iegūtā pieredzē, paveiktā vērtēšana. Ineta Anspoka atzīst, ka vēlētos šādu integrācijas darbu turpināt, meklējot tam jaunus formas, piemēram, kopīgu nometņu rīkošanu.

Iesaistās Vislatvijas pētījumā par jauniešu attiecībām ar naudu

Riebiņu vidusskolas 10. klases skolēni skolas direktores Inetas Anspokas vadībā iesaistījušies Vislatvijas pētījumā par jauniešu attiecībām ar naudu konkursa «Jaunais finanšu eksperts 2013» ietvaros.

Kopumā tajā piedalās 96 klašu kolektīvi — 2055 vidusskolēni. Latgali pārstāv 14 klašu kolektīvi — 242 skolēni. Konkursu, turpinot valstiska mēroga iniciatīvu, jau trešo gadu pēc kārtas rīko Swedbank Privātpersonu finanšu insitūts, informē Ieva Use-Cimmermane, Swedbank Privātpersonu finanšu institūta direktore.

«Šis ir pirmais tik plaša mēroga pētnieciskais projekts Latvijā, kurā iesaistīti skolēni. Dalībnieku atsaucība piedalīties pētījumā šogad bijusi necerēti liela, par ko liels paldies jāsauc pedagogiem un pašiem skolēniem. Ja skatāmies kartē, tuvāko nedēļu laikā 47 dažādās Latvijas pilsētās un apdzīvotās vietās tiks aktualizēti jautājumi par jauniešu un viņu vecāku personīgajām finansēm. Mums ir liels prieks, ka pirms trīs gadiem aizsāktā personīgo finanšu prasmju veicināšanas kustība vēršas plašumā visā Latvijā,» gandarīta ir Swedbank Pri-

vātpersonu finanšu institūta direktore Ieva Use-Cimmermane. Pētnieciskos darbus šogad vadīs ne tikai ekonomikas, grāmatvedības, matemātikas, komerciznību un sociālo zinību skolotāji, bet arī latviešu valodas, vizuālās mākslas, angļu valodas, vēstures skolotāji, klašu audzinātāji, mācību pārzini, bibliotekāri un pat skolu direktori.

Konkursa pirmajā kārtā tiks veikts pētījums, kurā tiks noskaidrots, cik lielu kabatas naudu jaunieši saņem un kā ar to rīkojas, kā arī tiks apzināta jauniešu attieksme pret uzkrājumu veidošanu, naudas pelnīšanu un

aizņemšanu.

Konkursa otrajā kārtā jaunieši izstrādās radošos darbus, kurus skolas varēs izmantot mācību satura papildināšanai ar personīgā budžeta plānošanas tēmu. Labāko darbu autori 2013. gada 10. maijā pulcēsies Rīgā, lai piedalītos ikgadējā Jauno finanšu ekspertu konferencē, kuras laikā tiks noskaidroti konkursa uzvarētāji.

Konkursa kopējais naudas balvu fonds ir 1300 eiro. Pirmās trīs vietas ieguvušās klases saņems 500, 300 un 200 eiro klases ekskursijas organizēšanai. Šogad par īpašām balvām padomāts arī

trīs labāko klašu pasniedzējiem — viņiem tiks pasniegtas grāmatnicu dāvanu kartes 100 eiro vērtībā.

Ineta Anspoka «Novadniekam» pastāstīja, ka 10. klasē māca psiholoģiju, un piedalīšanās konkursā skolēniem bez zināšanām par naudas plānošanu sekmēs saskarsmes, komunikācijās, intervēšanas iemaņas. Konkursa dalībnieki jau saņēmuši anketas ar daudziem jautājumiem, uz kuriem jāsaņem atbildes. Pēc anketēšanas rezultātiem tiks noskaidroti otrās kārtas dalībnieki.

VĀRKAVAS NOVADĀ

Vārkavas pagastā rosīgi darbi

Vārkavas pagastā notiek aktīva darbība, kurā norīkoti sabiedrisko pagaidu darbu veicēji, kā arī līdzdarbības pasākumos iesaistītas personas, kuras saņem valsts garantētās minimālās iztikas pabalstus (GMI).

Vārkavas pagasta pārvaldes vadītāja Inta Kivleniece stāstīja, ka sabiedriskajos darbos vidēji ik mēnesī strādā 10 vai nedaudz vairāk cilvēku. Gatavojoties svētku vakariem, ar viņu palīdzību tika sakoptas kapsētas. Vārkavas pagasta Vārkavas kapos tika uzņēmēti jauni vārtu stabiņi, to gan veica profesionāli mūrnieki, bet metāla vārtu salabošanā iesaistījās bezdarbnieki un GMI pabalstu saņēmēji. Šajos kapos apmēram ceturto daļu aizņem Otrajā pasaules kara kritušo kopiņas. Tika saremontēti vārti, kas ved tieši uz šo vietu. Nākošajā gadā iecerēts nomainīt Borbaļu kapsētas žogu. Lai šim mērķim iegūtu līdzekļus, gatavots projekts, kas iesniegts Lauku atbalsta dienestā. Arī žoga nomainīšana tiks iesaistīti bezdarbnieki un pabalstu saņēmēji.

Bezdarbniekiem atrodas arī daudzi citi darbi. Pašvaldībai piederošajā mežā tiek sakārtotas robežzīmes un stīgas atbilstoši pieņemtajiem noteikumiem. Kopumā Vārkavas pagasta pašvaldības īpašumā ir teju 30 hektāri meža. Tiek veikti arī mežizstrādes darbi, sagatavojot malku. Dažiem no sabiedriskā darba veicējiem ir atbilstoša kvalifikācija, lai viņi varētu rīkoties ar motorzāģi, bet citi vāc zarus. Šos darbus vada pašvaldības komunālā dienesta darbinieks Andris Plonis. Sagādāta malka pagasta tautas nama, skolas, pārvaldes apkurināšanai. Malkas sarūpēts tik daudz, ka daļa no tās aizvesta arī novada domes vajadzībām, teica Inta Kivleniece. Pašvaldības mežos tika veikta arī kailcirte, sagatavojot zāģmateriālus. Pašu zāģētie dēļi pēc tam tiks izlietoti lapenes būvniecībai, novada domes otrā stāva vestibila grīdas nomainīšanai, kā arī citām vajadzībām novada pagastos, kam īpašumā nav savu mežu. Tiks uzbūvēta arī nojume pašu gatavotās malkas uzglabāšanai.

Vārkavas pagasta bezdarbnieki un GMI pabalsta saņēmēji ir čakli un zinoši, savus

ļaudis uzteica Inta Kivleniece. Protams, tik sliktos laika apstākļos, kādi ir pēdējās nedēļas laikā, cilvēkus nevar visu dienu nodarbināt mežā, viņiem noteiktas saīsinātas darba stundas, jo apģērbs izmirst. Viņa arī vēltija kritiskus vārdus pašreizējā nodarbinātības projekta iniciatoriem, jo šī projekta ietvaros nav paredzēti līdzekļi darba apģērba iegādei, kā tas bija iepriekšējā stipendiātu programmā.

Bezdarbnieku spēkiem no vecām silumtrases caurulēm tika samontēti futbola vārti jaunajam pagasta sporta laukumam. Viņu veikums — arī krūmu izciršana ceļa posmos Ančkini — Borbaļi, Briški — Aizpūriši, Stabulnieki — Piliškas. Atrasts pielietojums arī nocirstajām kārklu klūgām. No tām tiek veidoti lieli pīti groži, kuros vasarā iestādīt puķes vai izmantot kā dekoratīvus priekšmetus. Ar šo darbu labi tiek galā sievietes. Savukārt stilizētos putņus pie pagasta pārvaldes izveidojis Pēteris Čipāns, kurš ar izdomu gatavo arī izrādēm un skatuvei nepieciešamos rekvizītus. Viena no darbos iesaistītajām sievie-

tēm norīkota par bērnodrāznieku audzinātāja palīdzi Vārkavas pamatskolā un teicami tiek galā ar šiem pienākumiem.

Bezdarbnieki tika iesaistīti arī lapu savākšanā un aizvešanā. Viņu spēkiem regulāri tiek sakoptas autobusu pieturvietas — kopskaitā — astoņas, pagasta teritorijā.

Vārkavas pagastā veicama darbu pietiek visiem, ir pārliecināta Inta Kivleniece. Izstrādāts tehniskais projekts katlumāju apvienošanai. Tajā paredzēts apvienot trīs — pagasta pārvaldes ēkas, tautas nama un sociālās palīdzības centra — katlumājas, izveidojot vienotu apkures sistēmu no pārvaldes ēkas. Jau demontēts skurstenis pie bijušās katlumājas, no kuras kādreiz tika apkurināta daudzdzīvokļu māja un citas iestādes. Skurstenis tiks uzstādīts pie pagasta pārvaldes ēkas.

Pašlaik norisinās elektroinstalācijas un elektrokomunikāciju ierīkošanas darbi muzejā — klēti. Iedzīvotāji tiek aicināti ziedot sendienās lietotus sadzīves priekšmetus senlietu ekspozīcijas izveidei.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Ar formas tērpiem apliecina piederību savai skolai

Līvānu 1. vidusskolas skolēnu saimei šis mācību gads atšķiras ar to, ka pirmo reizi viņiem jānēsā vienots apģērbs — skolēnu forma. Citos apkārtējos novados skolas uz šādu soli — ieviest formas tērpus — vēl nav sadušojušas. Labi vai slikti, tas, droši vien, sabiedrībā būs vēl ilgi diskutējams jautājums.

Tie, kas mācījās skolā padomju laikā un bija izbaudījuši, cik apnicīgi un vienmuļi ir visus skolas gadus diendienā valkāt vienu un to pašu formas kleitu vai bikses, par pārmaiņām pirmajos neatkarības gados priecājās, jo viņu bērni varēja ievērot brīvāku ģērbšanās stilu, blūzes, krekļus, svīterus izvēloties dzīvespriecīgās krāsās. Tos drikstēja papildināt ar rotas lietām un citiem aksesuāriem.

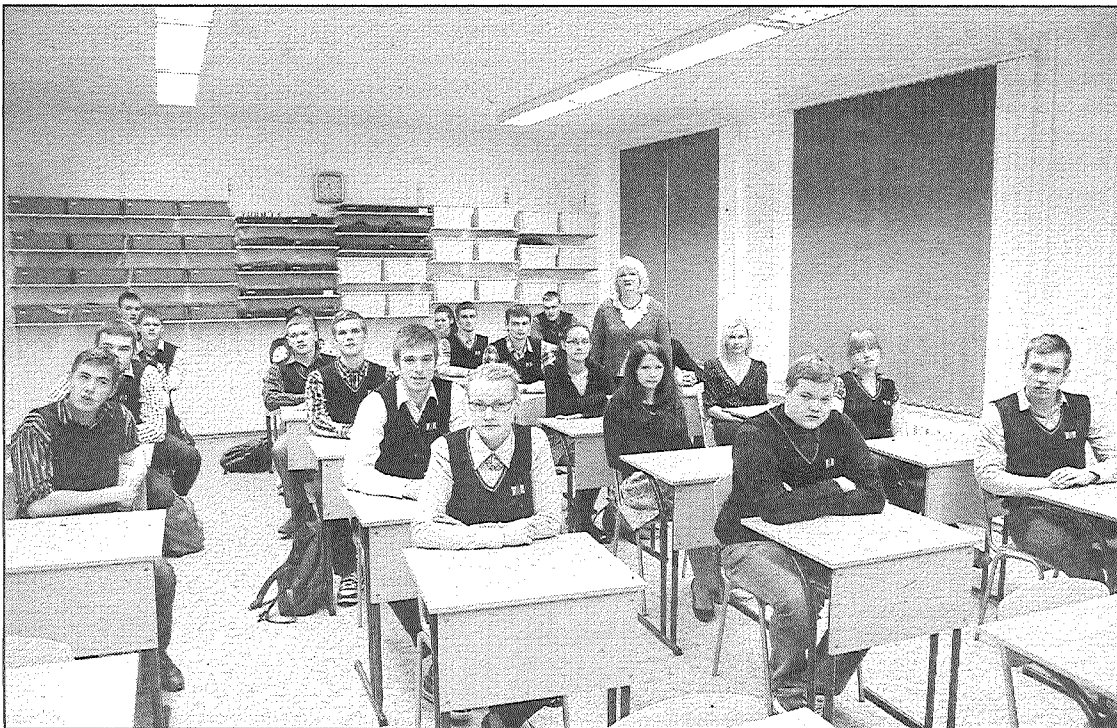
Sabiedrībai noslāņojoties, sadaloties bagātajos, trūcīgajos un tādos, kas ar pūlēm balansē, lai nenoslidētu pie nabagajiem, tas redzams arī bērnu ārienē. Vieniem jāvelk nolietoto preču bodēs pirktas drēbes, kas pēc gada vēl nonāk jaunākā brāļa vai māsa lietošanā, bet citu vecāki pēc jauna ietēra pirms 1. septembra dodas uz tuvējām ārzemēm. Ne vienlīdzība bērnu vidū ir sāpīga, radot gan pazemojuma, gan pārkuma sajūtu. Līvānu 1. vidusskolā no šīs situācijas mēģināts iziet, ieviešot skolas formas. Tas nebija vienas dienas lēmums, un prasija ilgstošu sagatavošanos, kā arī visu ieinteresēto pušu — vecāku, skolēnu, pedagogu viedokļu noskaidrošanu un vienošanos, sarunā ar «Novadnieku» teica skolas direktore Dzintra Maija Skudre.

Rītos nav jāstrīdas ar atvasēm

Skolotāja Inese Butlere, skolēnu formas ieviešanas darba grupas vadītāja, «Novadniekam» par pāreju uz skolas formām pastāstīja plašāk:

— Katru gadu arvien vairāk skolu Latvijā izvēlas savu skolas formu. Aicinājums atgriezties pie skolas formas tērpiem kļūst aktuālāks, jo, vērojot mūsdienu skolēnus, šķiet, ka tērpi ne vienmēr tiek izvēlēti atbilstoši situācijai. Protams, katram ir tiesības izpaust savu individualitāti un ģērbties, kā vēlas, tomēr formas tērps mazinātu nevajadzīgu lielšanos un sava veida sacensību starp bērniem un pusaudžiem. Lai gan problēma nav tik vienkārša, kā tas varbūt sākotnēji izskatās, arī Līvānu 1. vidusskola ir lēmusi par labu vienota apģērba ieviešanai. Lēmums ieviest skolas formu, tika pieņemts, vienojoties skolas administrācijai, pedagogiem, vecāku padomei, skolēnu parlamentam.

Galvenais arguments par labu skolas formām, — tās skolēnos veicina piederības sajūtu mācību iestādei, kā arī mazina sociālo nevienlīdzību. Skolas formas disciplinē, izskatās glīti, un ģimenēm ir jātērē mazāk naudas skolēnu apģērba iegādei. Vecāki jau paspējuši atzinīgi novērtēt arī to, ka nav katru rītu jāstrīdas ar savām atvasēm, īpaši meitenēm, par to, kāds ir piemērotākais apģērbs, lai dotos uz skolu. Vien-

● Līvānu 1. vidusskolas 12. b klases skolēni piederību savai mācību iestādei apliecina, ik dienas nēsājot skolas formas obligātās vestes.

laikus vecāku vidū tomēr pastāv arī viedoklis, ka skolas formas nav nepieciešamas.

11. klašu meitenes iepriekšējā mācību gadā gatavoja projektu par skolas formu, veicot pirmo pētījumu par tās nepieciešamību. Viņas aptaujāja tās Latvijas skolas, kurās formas jau ieviestas, izpētīja skolu formu vēsturi. Tika izveidota darba grupa, kurā iesaistījām mājturības, vizuālās mākslas, sākumskolas un vidusskolas skolotājas, lai aptvertu plašāku loku skolēnu. Par svarīgāko tika izvirzīts priekšnosacījums izveidot pēc iespējas ekonomiskāku apģērbu, bet ar labu kvalitāti.

Obligātā kaklasaite — 6,50 līdz deviņi lati

Inese Butlere uzsvēra, ka formas tērps ir arī skolas vizītkarte. Tāpēc, lai izveidotu patiešām glītu, ērtu, kvalitatīvu un tomēr ne pārāk dārgu skolēnu vecumposmiem atbilstošu apģērbu, tika apzinātas Latvijā esošās firmas, kas veido skolas formu tērpus. Tika ņemtas vērā arī citu skolu atsauksmes par kvalitāti, pieredze tērpu izveidē. Līvānu 1. vidusskola par savu sadarbības partneri izvēlējās SIA «Ameri», kas veidojusi skolas formas jau desmit Latvijas skolām un ieguvusi atzinību gan no vecākiem, gan no skolēniem. Uzņēmums 2011. gadā ieguva LR Ekonomikas ministrijas un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Atzinības rakstu kategorijā «Rūpnieciskais dizains» par skolas formu izstrādi.

Sadarbībā ar SIA «Ameri» tika izveidoti trīs formu komplekti — sākumskolai, pamatskolai un vidusskolai. Lai apģērbs ilgākā laika posmā idejiski nenovecotu, priekšroka tika dota klasiskajam stilam, — kopīgais visos komplektos ir veste ar Līvānu 1. vidusskolas logo un kaklasaite no rūtaina auduma, kas raksturīga tikai šai mācību iestādei.

Sākumskolas meiteņu komplektā ietilpst rūtainas sarafāns, kā arī vienkrāsaina veste zēniem un meitenēm, savukārt pamatskolas posma meitenēm formas tērps sastāv no rūtainiem svārkkiem, vestes, kam piedevām ir aksesuārs (pēc izvēles) — piedurk-

● Piektklasiece Laura Jansone piekrita fotoobjektīva priekšā nodemonstrēt pamatskolas grupai paredzēto meiteņu formas tērpu. Kopā ar viņu skolēnu formas ieviešanas darba grupas vadītāja Inese Butlere (no kreisās). Foto: A. Šņepsts

nītes. Vidusskolas meitenes var izvēlēties — rūtaini vai tumši svārkki. Pilnīgi visiem kā svētku apģērba sastāvdaļa ir kaklasaites. Piedurknes, kas uzvelkamas pie blūzītēm ar isām piedurknēm, gan neesot guvušas lielu popularitāti, visā skolā pieteikti kādi septiņi pāri. Atkarībā no izmēra, veste maksā no 14 līdz 18 latiem, kaklasaite — 6,50 latiem. Šīs divas sastāvdaļas vecākiem bija jāiegādājas obligāti, izmaksāja 20,50 līdz 24,50 latiem. Vidusskolas skolēniem kaklasaite maksāja deviņus latus, un obligātā komplekta izmaksa bija 27 latiem.

Tērpu šūdināšana notika, katram individuāli pielaižot. Pielaižot palīdzēja skolotāji, ņemot vērā arī to, ka bērni aug. Arī ar visu to bija gadījumi, kad bērns pastiepa garumā pat par 10 centimetriem. Pasūtījuma izpildītāji bija pretimnākoši un apmainīja pret atbilstoša lieluma tērpu.

Visi komplekti ikdienā ir brīvi kombinējami ar «bītlēni», kreklu vai T-kreklu, savukārt svētku tērps ir balts, vienkrāsains krekls un krekblūze kopā ar vesti. Zēni ikdienā brīvi piemēro arī bikses — džinsu vai auduma bīkses, arī meitenes var vilkt džinsu vai auduma bīkses ziemas laikā vai vēsākās rudens dienās. Šie papildus nosacījumi komplekta kombinēšanā samazina izmaksas formastērpa iegādē un ļauj tērpiem būt pieejamākiem visiem.

Visu klašu grupās notika vecāku sapulces par skolēnu formu ieviešanu šajā mācību gadā. Darba grupa arī tagad ir vienmēr gatava uz klausīt skolēnu un vecāku izteiktos priekšlikumus un jautājumus. Formu iegāde nebija ļoti lēta, arī par to kvalitāti ir savas pārdomas, taču visi jautājumi ir risināmi, atzina Inese Butlere. Viņa neslēpj, ka daļa no vecākiem pilnīgi noteikti pret for-

mām protestēja. Parādās arī jauna problēma, — ir nogurdinoši visu laiku nēsāt vienu un to pašu apģērbu.

Skolēni vērtē atzinīgi

Kopā ar direktores vietnieci Inesi Magdalenoku dodamies tikties ar 12. b klases skolēniem, kam nupat beigusies stunda, un viņi var dalīties viedokļos par formas tērpu nēsāšanu, izskatu, kvalitāti un ērtumu. Ir starpbrīdis, un skolas gaitēnos valda drūzma, dzīvespriecīga kņada. Kopumā izskats ir samērā daudzkrāsains, jo vecākie skolēni zem vestēm uzvilkuši blūzes vai krekļus, arī jaunākajiem formas tērpa sastāvdaļas papildinātas ar citu apģērbu. Ir arī skolēni, kuriem no formas tērpa nav uzvilks nekā. Skolas iekšējās kārtības noteikumos ierakstīta prasība, ka skolēniem ikdienā jāvalkā formas tērps, vai tai līdzīgs apģērbs, tāpēc direktores vietniece tiem, kuri to piemirsuši, apjautājas vai aizrāda. Droši vien, ka tā skolēna ikdienā nav patikama lieta, — uzklaut aizrādījumu par apģērbu un savā ziņā līdzinās padomju laikam, kad arī pedagogi kaunināja audzēkņus, kas formas tērpu nomainīja pret kādu citu apģērbu. Varbūt formas tērpiem jābūt daudz skaistākiem, kvalitatīvākiem, prestižākiem, lai skolēnam rītā nemaz negribētos mugurā vilkt ko citu? Šos jautājumus vēlēk pārrunājam arī ar Inesi Butleri, bet atbilde arī bez tā zināma, — jāreķinās ar formas tērpa izmaksām, īpaši ņemot vērā to ģimeņu, kam uz skolu laižami divi un vairāk bērni, intereses.

Bet 12. b klase sagaida smaidīgi un gandrīz visiem mugurā ir obligāti nēsājama, tumši zilā vai melnā formas tērpa veste ar pieskaņotiem krekliem pēc pašu izvēles. Uz fotografēšanās brīdi pirmajā solā tiek nosēdināts skolēns, kas var nodemonstrēt pilnu formas tērpu — vesti ar skolas logo un melno kreklu zem tās, kā arī kaklasaiti. Nopietns, formāls un krāsā, kam viegli pieskaņot citu apģērbu, — tā formas tērpus raksturo 12. b klases zēni. Skolā mācāmiem pēdējo gadu, un mums nesānāks to nēsāt vēlreiz, nespēs apņemt, saka kāds no pušiem. Meitenes vairāk var pastāstīt par to, kā tērps iztur mazgāšanu, žāvēšanu, gludināšanu, vairāki skolēni uzsver, ka vecāki ir apmierināti.

Citā kabinetā uz stundu ieradusās vairākas pamatskolas meitenes, bet nevienai no viņām mugurā nav formas tērpa. Vienai šis apģērbs dažādu apstākļu dēļ vēl tikai pasūtījuma izpildes stadijā. Citas aizbildinās, ka ir piektdiena, kad notiek sporta stundas, un ģērbšanās stils varētu būt brīvāks. Vēl kāda stāsta, ka jau trīs dienas pēc kārtas nēsājusi formas tērpu, bet ceturtajā gribējies uzģērbt ko neparastāku. Vēl kādai — iepriekšējā dienā izmazgāts. Bet piektklasiece Laura Jansone var pilnībā nodemonstrēt savai vecuma grupai paredzēto skolas formu — rūtainos svārkus un vestīti ar pieskaņotu džemperī. Svētku reizei esot balta blūze un baltas zeķbīkses. Laura vecāki apmierināti, ka meitai jānēsā skolas forma, viņa pati pārsvarā to arī ģērbjot.

L.Rancāne

Ārzemēs Latviju ierauga

Livānu inženiertehnoloģiju un inovāciju centrā vienkopus tika aicināti jaunieši, kuri strādājuši ārzemēs un atgriezušies Latvijā, kā arī tie, kuri par došanos prom vēl tikai domā. Katram no jaunajiem cilvēkiem, sava pieredze, savs skatījums uz dzīvi. Ar šiem stāstījumiem «Novadnieks» iepazīstina arī lasītājus. Jauniešus un arī citu paaudžu interesentus vienkopus aicināja inženiertehnoloģiju un inovāciju centra vadītāja Zane Gaiduka.

Latvijā jūtos laimīgāka

ARMANDA VILCĀNE tagad ir studente Kultūras koledžā. Kad viņa vēl mācījās Livānu 1. vidusskolā, un klasesbiedri karsti diskutēja par dažādām augstskolām, kurās grasījās studēt, meklēja dzīvokļus Rīgā, meitene par to nedomāja. Viņai bija tāda sajūta, ka vispirms nedaudz jāpaskatās plašā pasaule, lai varētu izdarīt pareizo izvēli.

Trīs mēnešus bez darba

2011. gada jūlijā Armanda pameta Latviju un devās turpmāko dzīvi veidot piektajā Īrijas lielākajā pilsētā, kurā pēc oficiālajiem datiem dzīvo 30 000 iedzīvotāju, bet reāli — vairāk, jo tajā ir ļoti daudz iebraucēju: poļi, lietuvieši un latvieši, kas uz Īriju devušies meklēt darbu. Mēs savā ziņā bijām līdzīgi, bet no otras puses — ļoti atšķirīgi, jo viņi bija ieradušies sev meklēt labāku dzīvi un labākas mājas, bet es biju devusies meklēt piedzīvojumus, tagad atceras Armanda. Viņa nezināja, ko īsti vēlas iesākt, ar ko nodarboties, un uzskatīja, ka tūlumā no mājām to saprātis labāk. Pāris mēnešus iepriekš viņai nebija domu par prombraukšanu, jo jutās kā pārliecināta Latvijas patriote un tos, kuri devās uz ārzemēm, pat nosodīja. Armandas vecāki par viņu rūpējās, atbalstīja un bija gatavi palīdzēt iegūt augstāko izglītību. Pēkšņā lēmuma pieņemšanu lielā mērā ietekmēja tas, ka Armandas draugam, kurš Īrijā trīs gadus bija nostrādājis sezonas darbos, tika piedāvāts darbs, uz ko vajadzēja ierasties dažu dienu laikā.

Dublinā Armandai pirmais šoks bijis par automašīnām, kas brauc «bez vadītāja», jo stūre un cilvēki

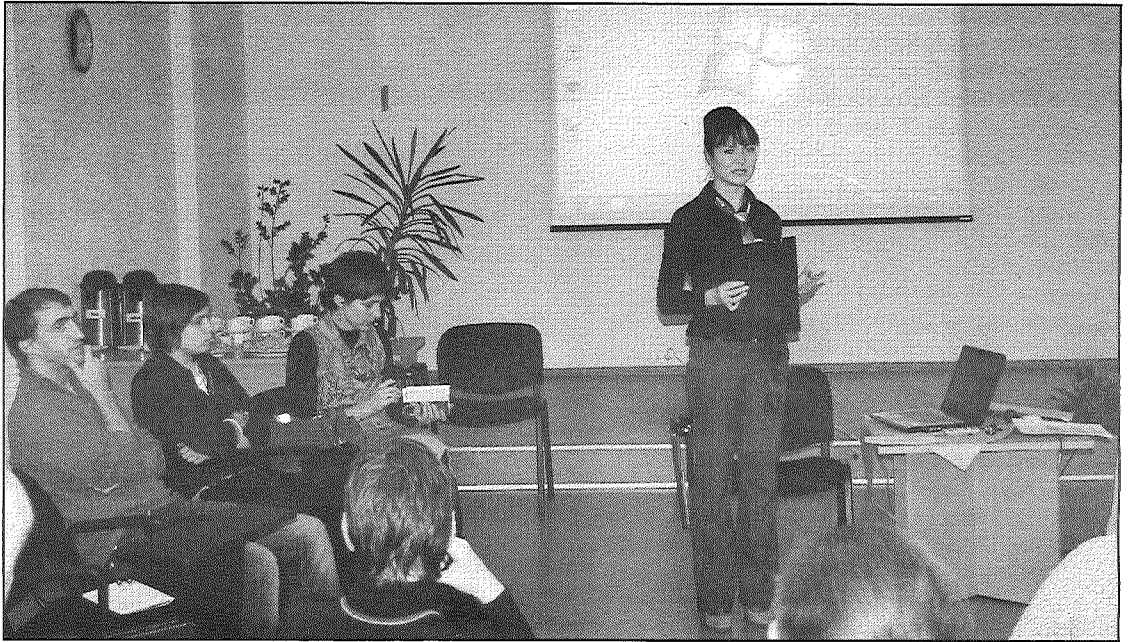
atradās labajā pusē. Otrais pārsteigums radies par mājokli, — visas mājas tik vienādas, tik cieši līdzās viena otrai, tik šaurām telpām — kā sērkokciņu kastītes. Pietrūcis arī draugu, ģimenes un visa pārējā. Sazinoties ar bijušajiem klasesbiedriem, sāpējusi sirds, jo viņi stāstījuši, kur iestājušies.

Meiteni izmīsumā dzinis arī tas, ka ļoti ilgi — gandrīz trīs mēnešus — nav varējusi atrast darbu. Gājusi uz vairākām darba pārrunām. Kaut arī angļu valodu zinājusi ļoti labi, kad pateikusi, ka nav vietējā, darba devēji neslēpuši vilšanos. Latvieši iriem joprojām esot melnstrādnieki, kas nevar strādāt augstos amatos. Dzīvoja pa mājām, vientuļi, ar datora palīdzību meklējot darba piedāvājumus. Ja izgāja pilsētā, gadījās apmaldīties ar vienādajām rindumajām vienādajās ielās. Nepatika laika apstākļi — lietus un vējš, bet toties cilvēki gan bijuši patīkami — ļoti laipni, smaidīgi un pieklājīgi autovadītāji, kas jau laikus piestāj pie gājēju pārejas.

Beidzot par Armandu sāka interesēties kāda sieviete, mūzikas skolotāja no Latvijas, kas strādāja šokolādes fabrikā. Bija uzzinājusi, ka Armanda beigusī arī mūzikas skolu, un cerēja iesaistīt viņas izveidotajā Dublinas latviešu kori.

Vienošanās ar sevi — paskatīties pulksteni pēc piecām dziesmām

Darbs šokolādes fabrikā izklausās daudz labāk, nekā tas ir patiesībā, atzīst jaunieta. Pirmajā rītā viņa piecēlās pulksten četros rītā, lai piecos būtu darbā. Šokolādes smarža likās debešķīga. Pienākums bija sarīvēt šokolādi. Pirms tam bija jāsakalda pamatīgs šokolādes klucis. Viņai iede-

● Tikšanos ar jauniešiem, kas atgriezušies Latvijā, organizēja Livānu inženiertehnoloģiju un inovāciju centra vadītāja Zane Gaiduka (attēlā centrā). Foto: A. Šņepsts

va āmuru un kasti. Pēc tam gabalus vajadzēja ar īpaši aparāta palīdzību sasmalcināt. Divas nedēļas viņa darīja vienīgi to, kā baltās šokolādes konfektes apbārstīja ar brūnajām skaidiņām. Turpmāk — melnās šokolādes konfektēm kaisīja vīrsū baltās skaidiņas. Darot šādu vienmuļu darbu, likās, ka laiks stāv uz vietas, un visu laiku gribējās skatīties pulksteni. Armanda ar sevi noslēdza vienošanos — domās nodziedāt piecas dziesmas un tikai pēc tam ļaut sev paskatīties pulksteni. Strādāja piecas dienas nedēļā pa desmit stundām ik dienas. Kad uzzināja, ka būs jāstrādā piecas dienas, gandrīz raudāja, jo kājas speciālajās darba korpēs kļuva stīvas jau pēc četrām dienām. Vēlāk viņa pie tā pierada. 100 nostrādātās stundās biju apbārstījusi gandrīz miljons šokolādes konfekšu, jo dienas norma bija apmēram 50 000 konfekšu, — tagad atminas jaunieta. Darbā biedrenes bija latvietes, un darbā Armanda varēja sazināties tikai latviski.

Pēc četrām nedēļām viņa atlaida. Armanda ļoti pārdzīvoja, nevarēja saprast, kāpēc. Bet tad uzzināja par uzņēmuma politiku, — ja nav darba, viņi darbiniekus atbrīvo. Ar visiem «papīriem» un citām formalitātēm. Pēc pāris

dienām uzaicināja atpakaļ. Tagad viņai vajadzēja strādāt pie šokolādes olu līnijas. Kopā ar Latvijas krieviem, ar ko runāt nācās krievu valodā un kas stāstīja, cik Latvijā dzīve ir briesmīga, bet uz Armandas iebildumiem viņai teica, ka viņa ir pārāk jauna, un tās ir bērnišķīgas runas. Iestājās rutīna, kurā piecas dienas bija darbs, sestdienās — mājas kārtošana, vakarā — bārs vai tikšanās ar draugiem, svētdienās — iepirkšanās. Nekad nekas nemainījās, viss notika vienā un tajā pašā laikā. Pēc tam viņu atlaida vēlreiz. Šo laiku izmantoja, iegādājoties daudz drēbju, jo naudas bija pietiekoši. Pēc jaunas pieņemšanas darbā bija jāstrādā nedēļas nogalēs, pa 12 stundām dienā. Armandai tika uzticēti svarīgāki pienākumi, kas nedaudz cēla pašapziņu, piemēram, pārbaudīt šokolādes temperatūru. Dzīve Īrijā sāka iepatīties, bija atrasti draugi, paziņas, tīkams darbs.

Pienāca Ziemassvētku brīvdienas. Iepriekš tuviniekiem nepaziņojot, Armanda uz svētkiem ieradās mājās — sagādāja pārsteigumu. Latvijā pavadītās dienas sagrieza visu kājām gaisā. Satika klasesbiedru, kurš sabāra par aizbraukšanu uz ārzemēm. Es drīz atgriezīšos, solīja Arman-

da. Jūs visi tā sakāt, bet tiklīdz sajūtat naudas garšu, neatgriezīties, pārmetumus turpināja klasesbiedrs.

Atlikušos trīs mēnešus Īrijā Armanda dzīvoja tikai ar domu par atgriešanos. Latvijā tajā laikā notika referendums par otras valsts valodas statusa noteikšanu krievu valodai. Tas, ka viņai nebija iespēju tikt uz Dublinu un piedalīties tajā, padarījis šo laiku vēl grūtāku.

Aviobiļete vienā virzienā

Marta sākumā Armanda pārbrauca mājās.

— Nav vārdos izsakāmas tās izjūtas, kad izprintē aviobiļeti, kurā ir norādīts tikai viens virziens. Nav izstāstāma sajūta, nolaižoties Rīgas lidostā pēc Īrijā pavadītiem deviņiem mēnešiem. Netaisos turp atgriezties. Palikšu tepat Livānos. Bet jauniešu aizbraukšana ir vienkārši katastrofāla. No mūsu klases 25 absolventiem astoņi devās uz ārzemēm. Divi esam atgriezušies. Bet man ir sajūta, ka cilvēki atgriežas. Latvijā es jūtos laimīgāka, — nobeigumā teica Armanda.

— Jā, ko tad es pārvedu? Tūkstoš latu. Nopirku velosipēdu un vēl šo to.

Paliks Daugavas tuvumā

KĀRLIS SERAFINOVICHS studēja Rīgā un ieguva augstāko izglītību uzņēmējdarbībā. Strādājis dažādās nozarēs, kas saistītas ar inženierlietām, informāciju tehnoloģijām. Tagad viņš ir uzņēmējs sauszemes starptautisko pārvadājumu organizēšanas jomā, — ar kravu piegādi no Rietumeiropas uz Baltiju un otrādi.

Kārlis uz Angliju devās 2004. gadā. Latvija bija nesen iestājusies Eiropas Savienībā, un daudzi viņa draugi aizbrauca strādāt uz ārzemēm. Arī viņam likās vilinoši to izmēģināt, pie reizes iemācoties angļu valodu, tāpēc nolēma nokļūt darba vidē, kurā būs jāsazinās angļiski. Darbu meklēja, izmantojot dārgākas un līdz ar to,

viņaprāt, mazāk riskantas, darbā iekārtošanas aģentūras pakalpojumus. Tā Kārlis nokļuva Anglijas rietumu pilsētā Blekpūlā ar 140 000 iedzīvotājiem. Darbs tika piedāvāts atpūtas parkā, kas atzīts par vienu no lielākajiem Eiropā un kurā vienmēr milzums apmeklētāju.

Izbraucot no Latvijas, viņam bija zināms, ka ir piedāvājumi piecos amatos, bet kurā tieši viņu pieņems, tas noskaidrosies pēc darba intervijas. Nekādā gadījumā nevēlējās strādāt virtuvē, jo kopš skolas gadiem par dežūrām virtuvē bija palikušas nepatīkamas atmiņas — karstums, netīru trauku mazgāšana, ne īpaši jaukas smaržas. Jau pirmajā dienā nācās piedzīvot vilšanos, — viņu pieņēma darbā virtuvē. Tomēr pēc nedēļas viedoklis mainījās, jo Kārļa amats — pavāra palīgs — bija labākais no visiem iespēja-

majiem, kuros pieņēma citus — uz sezonu milzums ieradušos viesstrādnieku. Virtuve izrādījās ļoti mūsdienīgi iekārtota, tika spodrināta vairākas reizes dienā, karstuma nebija. Gribējies vairāk pelnīt, tāpēc strādāja pa 12 stundām dienā sešas dienas nedēļā. Kad sākās spēka apsikums, savu slodzi samazināja. Pārējās darba vietās šāda izvēle netika dota. Bonuss bija arī tas, ka nevajadzēja tērēt naudu pārtikas iegādei, jo produkti Anglijā maksāja dārgi, bet Kārlis varēja paēst darbavietā. Tāpēc tiem, kas plāno par došanos uz ārzemēm, viņš ieteic interesēties ne vien par iespējamo samaksu, bet arī par citiem bonusiem, piemēram, ēdināšanu vai arī dzīvesvietas apmaksu. Viņa pienākums ietilpa fri kartupeļu, hamburgeru un hotdogu uzsildīšana un pārdošana, kā arī palīdzēšanas šefpavāram —

smaicināt dārzeņus, gaļu un veikt citus darbus. Viegli nebija, jo visu dienu nācās pavadīt uz kājām. Atkarībā no nostrādāto stundu skaita nedēļā saņēma 200 — 400 latus. Bija prieks, ka konts ik nedēļu papildinājās ar kārtīgu summu, bija prieks arī to tērēt, bet drīz vien sāka taupīt un krāt nākamajam studiju gadam. Dzīvoja darba devēja piešķirtā mājā, pa diviem — trim cilvēkiem vienā istabā, kā kopmītnē.

Pirmie mēneši aizvadīti kā eiforijā, viss patīcis, alga un apstākļi labi, arī valodas zināšanas varējās uzlabot. Bet pēc tam sāka stipri pietrūkt māju, vecāku, draugu, un, laikam ritot, šīs izjūtas pārņēma aizvien stiprāk, līdz beidzot Kārlis atgriezās Latvijā. Iekrātā nauda nodereja turpmākajam studijām.

Bija grūti Latvijā uzsākt pašam savu uzņēmējdarbību, bet arī An-

glijā un citviet ārzemēs nav viegli, — tāda ir Kārļa atziņa šodien. Viņš zina daudz tādu gadījumu, kad aizbraukušajam pāris mēnešu neizdodas iekārtojties darbā, līdz patņemta nauda tiek iztērēta, nākas aizņemties no draugiem. Atbrauc uz mājām tāds pats tukšinieks kā iepriekš, un vēl ar parādītiem. Bet smagajos lauksaimniecības darbos strādājošie nereti pārrodas ar iedragātu veselību.

— Noteikti palikšu Latvijā, šai pusē — Livānos vai Jēkabpilī, bet katrā ziņā — netālu no Daugavas, attīstīšu uzņēmējdarbību, veidošu jaunas darbavietas, — teica Kārlis. — bet tiem, kas vēl plāno braukt uz ārzemēm, iesaku nebaidīties, jo vienmēr var iegūt arī ko jaunu — valodu, uzkrājumus, vērojumus, kā cilvēki dzīvo citur.

no cita skatupunkta

Grūti vergot svešā zemē

KASPARS ROKJĀNS, pašlaik viens no aktīvākajiem jaunajiem Līvānu novada uzņēmējiem, līdzīpašnieks SIA «Livani EkoGroup», kas ražo organisko mēslojumu. Aizraujas ar mūziku, spēlē ģitāru, ir grupas «Airi» dalībnieks. Aktīvi iesaistās dažādos projektos, — gan tādos, kas saistīti ar tehniskām lietām, gan pasākumu rīkošanā un vadīšanā. Aizvadītajā vasarā organizēja pirmās Ubagliča dienas Līvānos, kas ieguva lielu popularitāti.

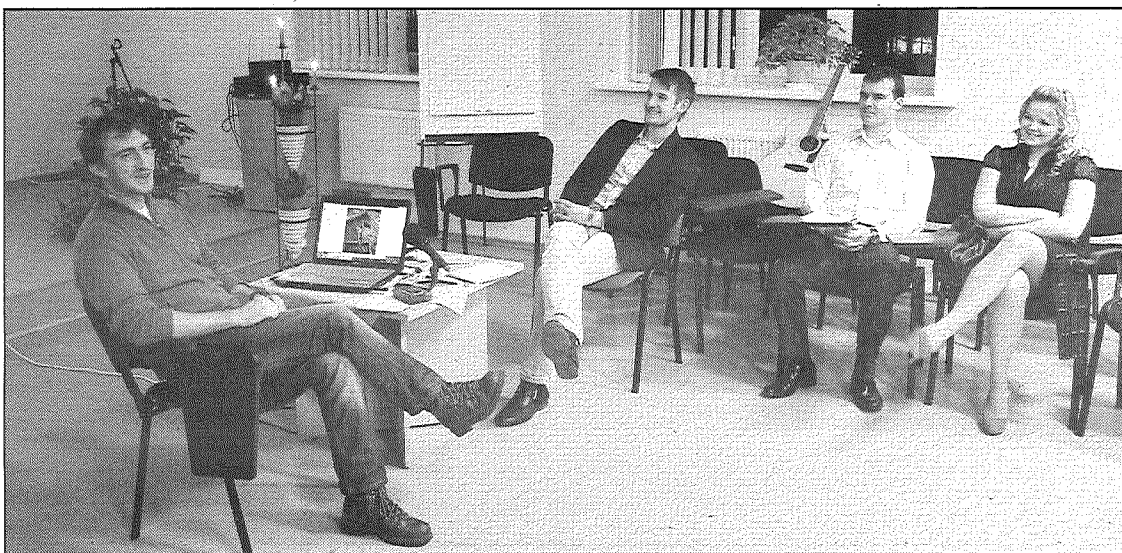
— Uz Īriju devos 2006. gadā. Toreiz man bija tikai 22 gadi. Biju pabeidzis studijas, strādāju labā darbā Līvānos, arī samaksa bija ļoti laba. Gribējās pārmaiņu, jo šķita, ka manā darbā nav izaugsmes. Mācībām man bija ņēmti kredīti, ko drīzumā vajadzēja sākt atmaksāt. Braukšana uz ārzemēm kļuva populāra, arī mani draugi turp devās, stāstīja par labu algu, par labiem darba apstākļiem.

Un tā, Kaspars devās uz Īriju. Nebija ne mazākās jausmas par to, kas sagaida, kur dzīvos, kāds darbs būs jādara, cik pelnīs. Jaunās mājas bijušas pilsētā Atlore, kur dzīvojis draugs. Kāda pusotra nedēļa aizvadīta, mitinoties pie viņa. Līdzī paņemtā nauda — apmēram 150 eiro — vietējiem apstākļiem bija niecīga summa, par ko varēja nopirkt mazumiņu pārtikas un pašu nepieciešamāko. Darbs nebija sarunāts. Beidzot Kaspars devās līdz draugam uz viņa darba vietu benzīna uzpildes stacijā. Pēc pārrunām ar bosu tika pieņemts darbā, kas uzskatāms par veiksmi, jo daudz arī tādu gadījumu, kad darba meklētāji sūta savus CV, bet nekas nesanāk. Pašam vajadzēja nopirkt darba apģērbu un apavus, kā arī nokārtot visas formalitātes, kas tiek pieprasītas, Īrijā ierodoties viesstrādniekam.

Kaspars darbs bija degvielas

uzpildes stacijā — istā gigantā, funkcionalitātes ziņā tikpat milzīgā kā tirdzniecības centrs un kādu Latvijā nebija nācies redzēt. Veikals, kafējnīca, sūkņi, paklāju tīrītāji, autoserviss, degvielas uzpildīšana, — visādi pakalpojumi bija uz vietas. Kaspars darbs bija ārā, kopā ar tehnisko personālu vajadzēja rūpēties par degvielas uzpildi, automašīnas nomazgāšanu, apkopi. Viņš pārzināja arī visus apkopes ierīces, ja tās salūza, vajadzēja remontēt vai saukt meistarū. Bija jāuzkopj teritorija, arī jāmazgā tualetes un jāiznes atkritumu maisi. Šis darbs bija nepatīkams. Agri no rītiem bija jāpieņem produkti. Darbs āra apstākļos nebija no vieglajiem, jo tajā pusgadā, ko Kaspars pavadīja Īrijā, lielākoties lija, un tas atstāja iespaidu uz veselību. Automašīnas mazgāja ar augstspiediena strūklu, ar putām un švammī. Samaksa gan nebija slikta — 8,5 eiro par stundu. Kasparam bija vēlme vairāk nopelnīt, tāpēc, strādāja, sevi nežēlojot, ik dienas līdz pusnaktij. Kamēr visu nokopa, aizslēdza un nokļuva mājās, bija jau pulksten 1.00, un miegams palika piecas stundas, jo sešos nācās celties, lai septiņos sāktu darbu. Tā — piecas dienas nedēļā.

Ar mājās palikušajiem tuviniekiem Kaspars sazinājās internetā. Dažas elektroniskās vēstules vēl joprojām no tiem laikiem saglabātas. Vienā stāstīts, ka poļu tautības viesstrādnieki, kuru pēc skaita ļoti daudz, ieņēmuši stipras pozīcijas, ir gatavi strādāt arī par zemāku samaksu, un latviešu viesstrādniekiem līdz ar to mazākas izredzes dabūt labu darbu. Labākais viņa darbū bijis tas, ka vienmēr varēja saņemt dzeramādu, jo degvielas ieliešanas laikā pacentās veikt vēl kādu pakalpojumu, piemēram, notīrīt stiklus. Divi līdz pat 35 eiro dienā, bet Ziemassvētku laikā — kādu dienu pat rekordsumma — 102 eiro dienā, — tāda dzeramāda bija labs papildinājums

● Par savu pieredzi, kas gūta viesstrādnieka gaitās Anglijā, Īrijā vai ASV, Līvānu inženier tehnoloģiju un inovāciju centrā centrā, stāstīja Ramiss Alījevs (no kreisās), Kaspars Rokjāns, Kārlis Serafinovičs un Armanda Vilcāne. Foto: A.Šņepsts

darba samaksai. Algu varēja iekrāt. Īrijā nopirka ģitāru, par ko pašam bija liels prieks. Latviešu dziesmu uzspēlēšana pa vakariem remdēja skumjas. Brīvajā laikā Kaspars gāja pastaigās, fotografēja svešās vietas.

Degvielas uzpildes stacijā strādāja daudz nacionāla komanda no Austrumeiropas — poļi, lietuvieši, latvieši, kā arī strādnieki no Indijas un Ukrainas. Kontakti ar saviem tautiešiem bija neliels atvieglojums nogurdinošajā ikdienā. Arī Jauno gadu latvieši sagaidīja kopā — vienā mājā, pie kamīna, pie plastmasas eglītes, ar dziesmām, ar pašu gatavotiem salātiem, maizītēm, ar Rīgas šampānietu un Rīgas melno balzāmu, jo melnais balzāms un spēķis bija tās lietas, ko vienmēr lika kādam, kas brauca uz Latviju, atvest. Lielākās pilsētās bija veikali, kur varēja nopirkt Latvijas produktus, un, ja gadījās izdevība, viņi pirka griķus, dzeltenos zirņus, siļķu fileju, biezpiena sierīņus un citus Latvijā ierastus produktus. Īru veikalos nopērkamā pārtika jau bijusi «līdz kaklam».

Sarakstē ar mājām Kaspars vēstuļu zemtekstā aizvien vairāk

bija jūtamas skumjas un ilgas pēc Latvijas. Bez tam no nepārtrauktas ķīmikāliju lietošanas automašīnu mazgāšanā Kasparam iekaisa rokas, bet ārsta apmeklēšana Īrijā izmaksā ļoti dārgi. Viņš pārcēlās uz jaunu mājokli — ar daudz lielākām ērtībām, to irēja četratā, dzīvoja kopā ar vēl trijiem Latvijas viesstrādniekiem, kuri strādāja kāda latvieša izveidotā celtniecības firmā. Tajā iekārtojās arī Kaspars. Strādāja krāsošanas brigādē. Darbs bija izdevīgāks, jo varēja nopelnīt to pašu, ko iepriekš, bet strādājot mazāk stundu, toties nebija dzeramādas. Darbā nēsāja īpašas vestes, ķiveres, jo par darba drošību Īrijā nopietni rūpējās. Bija jāiziet arī apmācību kursi drošības jautājumos. Braucot uz atāliem objektiem, pa busiņa logu varēja apskatīt daudzas Īrijas vietas.

Vai darbs ir labāks? Bet vismaz savādāks, un, lai vai kā, man ir palicis maz, jo esmu sācis domāt pat atgriešanos, — vienā no vēstulēs raksta Kaspars. Vieglī te nav, jo jāstrādā un jāvergo pama-tīgi. Drēbes melnas un netīras, rokas nobrāztas, mugura stīva.

Bet, ja naudu grib, tad jāiztur. Jau sāku skaitīt dienas līdz braukšanai mājup. Pietrūkst man visa — draugu, ģimenes, ēdienu, meitenes, baļļuku, mūzikas, mašīnas un vēl, un vēl. Esmu tomēr Latvijas patriots.

Lietainais laiks, vēji, saules trūkums, smagais darbs tālu no mājām pamazām sāka radīt depresiju. Kaspars sāka meklēt darbu Latvijā. «Nevaru sagaidīt dienu, kad atgriezīšos,» viņš raksta māsicai, pie reizes painteresējoties par darba piedāvājumiem, par sevi atgādinot, ka «ir diploms, pieredze, komunikācijas spējas, uzņēmība un neatlaidība». «Cik gan grūti un sūri latviešiem ir jāvergo svešā zemē,» Kaspars rakstīja citā vēstulē, vairs neslēpjot, ka skaita dienas līdz prombraukšanai.

Pienāca diena, kad Kaspars ieradās Rīgas lidostā ar savu uzticamo biedreni — ģitāru — uz pleca. Misiņu izpildījis, naudiņu sakrājis, lai varētu atmaksāt kredītu un ieguldīt līdzekļus arī kādās citās lietās. Ar lielu iegūto pieredzi. Sapratis, ka šeit, Latvijā, ir daudz labāk nekā citur pasaulē.

Par savu vietu jācinās pašam

RAMISA ALIJEVA Amerikas Savienotajās Valstīs gūta pieredze atšķiras no citu jauniešu stāstiem tānī ziņā, ka prombūtnē no Latvijas pavadītā laika garumu pats nevarēja izvēlēties, bija vien jāpieņem ASV vēstniecībā izsniegtās vīzas termiņš — viens gads. Tagad Ramiss pievērsies uzņēmējdarbībai, ir valdes loceklis SIA «Rudzāts» kas nodarbojas lauksaimniecības jomā.

Ramiss studēja Rīgā, apgūstot vadībzinātnes, un bija ticis līdz magistratūrai, kad jūta, ka iestājusies rutīnu, ko gribējās nomainīt ar jauniem izaugsmēm. Draugi jau strādāja ASV. 2003. gadā Ramiss viņiem pievienojās, un par jauno dzīves un darba vietu kļuva Indianapolisa. Strādāja lielā amerikāņu firmā, kas pārdeva savu krāsu produkciju un arī krāsošanas pakalpojumus, par krāsotāju.

Krāsošana notika, izpūšot krāsas strūklu, pirms tam ar plēvi nosedzot visas virsmas, kas nav jākrāso. Bija divas latviešu un viena krievu brigāde, pārējās — amerikāņu. Brigādē — pa diviem cilvēkiem. Ramiss bija pametis Latviju ar domu izveidot galvu, paskatīties pasauli, bez izteikta mērķa nopelnīt. Iepazīna citu kontinentu, citu dzīves ritējumu, citādas prasības pret darbu. Piemēram, pēc ātri izkrāsotā pirmā objekta, par ko bija solīta samaksa — 800 dolāri, īpašnieks tomēr nesteidza parakstīt čeku, jo līgumā, lūk, neesot teikts, ka ar krāsu tīkšot nopūsts arī krūms un zāle. Tad nu puišiem nekas neatlika kā noberzt krāsu bezmaz no katras lapas, taču turpmāk viņi strādāja daudz rūpīgāk. Iemācījās vienmēr ievērot līgumā noteikto. Amerikāņu privātmājas saliktas no vieglām konstrukcijām, kam, tāpat kā to reizēm rāda filmās, varot izbraukt cauri. Reiz,

kad pieslietās kāpnes iegāzušās cauri sienai, arī krāsotāji jau pratuši pastāvēt uz to, kas līgumā rakstīts, — siena viņiem nav jālabo.

Ramissam līdz tam bija bailes no augstuma, bet to izdevās pārvarēt. Jaunieši strādāja bez darba vadītāja, jo paši bija pietiekami apzinīgi un saprata, ka ātrums, apjoms, kvalitāte visciešākajā saistībā ar nopelnīto. Ar savu darbu iemantoja lielu cieņu, saņēma aizvien labākus pasūtījumus.

Celtniecības darbiem Amerikā ir izteiktas sezonālā raksturs, tos veic vasarā. Jaunieši bija ļoti nopelnījuši, un ziemā varēja izklaidēties. Martā izrādījās, ka bankas kontos turas vien pāris dolāru. Tad noderēja arī tādi darbiņi kā ratiņu sastumšana lielveikalos, ar ko varēja nopelnīt vismaz pusdienām. Izbaidījuši šādus grūtus laikus, beidzot tika pie darba rūpnīcā — remontēt

grīdas, līdz pienāca vasara un jauna celtniecības sezona. Bet Ramissam bija jābrauc mājās. Īstenībā viņš jau bija bezgala noilgojies pēc savējiem, pēc ģimenes. Amerikā viņam pietrūka arī mājās ēdiena. Kad ļoti sagribējās Latvijas produktu, viņi brauca 300 kilometrus līdz pilsētai, kurā bija veikals ar Latvijas precēm. Pirka sierīņu «Kārums», kas tur maksāja trīs dolārus, šprotes un citus produktus. Amerikāņu veikalos pārsteidza tas, ka visi produkti bija milzīgos fasējumos. Ramissam nepatika arī birokrātija, — cilvēks, kurš nebija izgājis Amerikā pieprasīto formalitāšu kārtosanas ceļu, amerikāņu acis bija tukša vieta.

Pēc atgriešanās mājās, iekrātā nauda gan izkususi kā sniegs.

— Es domāju, ka tas arī ir tas lielākais risks, kas rodas cilvēkam, kurš ārzemēs nopelna nau-

du un pārbrauc mājās. Nauda šeit iztērējas ļoti ātri. Jābrauc atkal peļņā. Izveidojas apburtais loks, — cilvēks atbrauc, aizbrauc. Un pēc gadiem pieciem saproti, ka esi atkal tajā pašā nulles punktā, — ne tev kaut kas ir Latvijā, ne Īrijā, un ka tu dzīvo kā vāvere, bez mitas skrienot uz riņķi. Ir jāsak veidot kāds pamats vienā vietā.

Taču visā šajā ir arī kāds pluss, — visi, kas strādājuši ārzemēs, iegūst lielu pieredzi, iemācās ko jaunu, ierauga Latviju no cita skatupunkta, iemācās saskatīt tajā labas lietas. Arī norūdās, saprot, — ja pats nemeklēsi, neviens neko neiedos. Par savu vietu jācinās, jābūt izteiktākam virzienam uz mērķi, un nevari būt paviršs vai vienaldzīgs savā virzienā uz to, — nobeigumā uzsvēra Ramiss Alījevs.

Lūdz palīdzību dzimtas piemiņas izpētei

● Varbūt kāds atpazīst cilvēkus, kuri nofotografējušies Preiļu vecajos kapos pie kāda pieminekļa? Jāņa Volonta brāļa dēla Justina Volonta meita Regīna Ieviņa šo fotogrāfiju nodeva muzejam, uzskatidama, ka tas ir Teklas un Antona Volontu kaps.

Ne vienmēr, pētot savas dzimtas vēsturi, cilvēkiem izdodas visu uzzināt un noskaidrot. Arī tad, ja saglabājušās fotogrāfijas, precīzas informācijas trūkums liedz gūt pilnīgu pārlicību par iegūtajiem faktiem. Šoreiz Preiļu un apkārtnes iedzīvotāji,

īpaši gados vecākie, tiek aicināti palīgā noskaidrot novadnieka, valsts un pašvaldību darbinieka Jāņa Volonta vecāku Teklas un Antona Volontu kapa vietu.

Viens no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja piedāvājumiem nesēnās svētku nedēļas laikā bija izstāde «Valsts un

● Teklas un Antona Volontu meitas Teklas Velkmes (1885 — 1910) — Jāņa Volonta māsas — kapa piemineklis Preiļu vecajos kapos.

pašvaldību darbinieks Jānis Volonts». Kā stāsta muzeja direktore Tekla Bekeša, izstāde bija veltīta slavenā novadnieka 130. gadskārtas atcerei.

Jānis Volonts dzimis 1882. gada 8. aprīlī Daugavpils apriņķa Preiļu pagasta Cišu sādžā zemnieku Antona un Teklas Volontes (dzimusi Vaivode) piecu bērnu ģimenē. Pirmo izglītību viņš ieguva Preiļu pagasta skolā, bet pēc Ludzas apriņķa ģimnāzijas Pēterburgā pabeidza augstākos komerczinību kursus. Tā viņš kļuva par pirmo latgalieti ar komerczinātņu izglītību.

1923. gada 29. oktobrī Jāni Volontu ievēlēja par Daugavpils pilsētas galvu. Šajā amatā viņš tika pārvelēts četras (!) reizes. Arī pēc 1934. gada 15. maija val-

dība, novērtējot lietpratīgo darbu pilsētas vadīšanā, uzdeva J. Volontam pildīt pilsētas galvas pienākumus. Pavisam viņš šajā amatā bez pārtraukuma nostrādāja 14 gadus, iegūdam plašas sabiedrības cieņu un nedalītu atzinību.

Pēc Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa uzaicinājuma Jānis Volonts ar 1938. gada 1. janvāri sāka pildīt Tautas labklājības ministra pienākumus. Šajā amatā Volonts atradās līdz jaunajai padomju valdībai 1940. gadā, bet 1941. gada 14. jūnijā tika arestēts un izsūtīts uz Kirovas apgabala Vjatlagu, kur cietumā 1943. gada martā mira.

Jāņa Volonta mazmeita Elizabete Roķe un mazmazdēls Imants Roķis uzsākuši aktīvu darbību, lai saglabātu Jāņa Vo-

lonta un viņa dzimtas piemiņu. Tiek vākti paraksti atbalstam pilsētas galvam J. Volontam veltītā pieminekļa uzstādīšanai Daugavpilī. Pavisam nesēn Elizabete Roķe ciemojās Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā un uzdāvināja vērtīgus materiālus par savu vectēvu — Latvijas Nacionālajā arhīvā iegūtās kopijas no Jāņa Volonta izsūtīšanas lietas.

Preiļos tiek meklēta Jāņa Volonta vecāku Teklas un Antona kapa vieta pilsētas vecajos kapos. Elizabete Roķe lūdz atsaukties cilvēkus, kuri varētu sniegt kaut visnecīgākās ziņas par iespējamo kapa atrašanās vietu, un zvanīt uz Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeju pa tālruni 65322731 vai griezties personīgi muzejā Preiļos, Raiņa bulvāri 28.

No grāfienes kāzu tērpā — ornāts un veļums

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājumos līdzās simtiem un tūkstošiem interesantu, bet ikdienišķu lietišķu glabājas arī īpašas lietas, par kurām vēstures pētnieki un speciālisti saka — pērles.

Viena no šādām 18. gadsimta sākuma pērlēm ir svētās Mises biķera pārklājs, ko katoļu liturģijā Latgalē sauc par veļumu. Ar šo unikālo eksponātu un tā rašanās vēsturi iepazīstina Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša.

Dižciltīgajai grāfu Borhu dzimtai, vienai no vecākajām muižnieku dzimtām Eiropā, kuras saknes meklējamas Dienvidālijā, Preiļu novada vēsturē ir īpaša vieta. Dzimta Preiļos saimniekoja aptuveni 500 gadus un ir atstājusi nozīmīgu kultūrvēsturisku mantojumu. Tiesa, muzeja krājumā par to nav īpaši daudz lietišķu. Taču šoreiz par veļumu, jo tas raksturo gan 18. gadsimta pārmaiņas politiskajā dzīvē, gan liecina par muižnieku dzimtas dzīves kārtību.

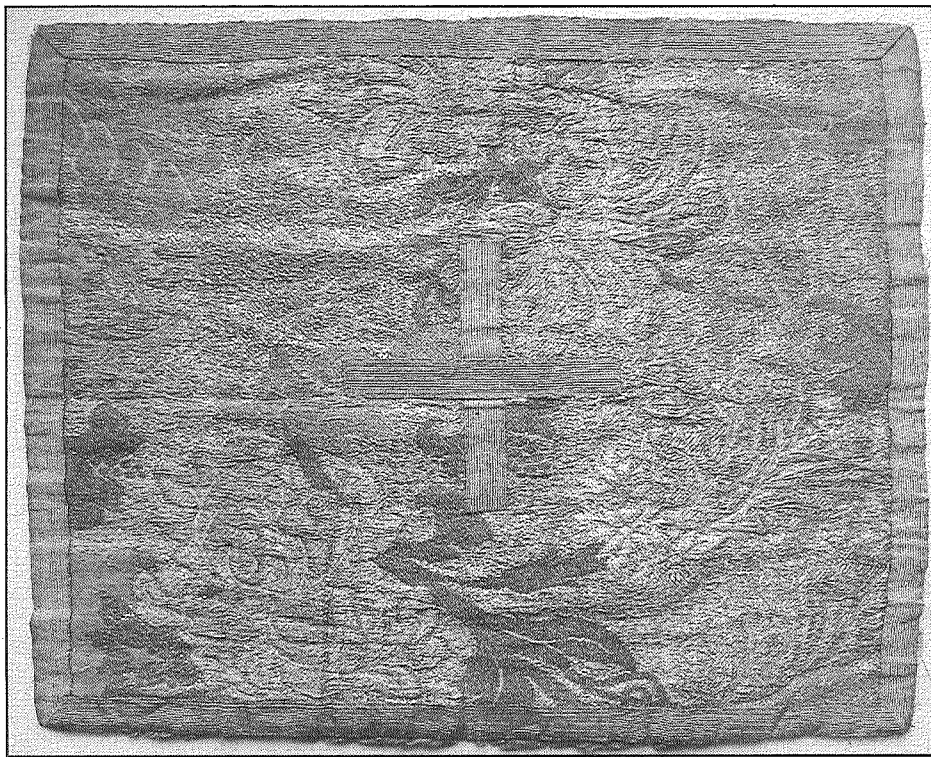
1703. gadā Preiļos testamentu sastādījis Inflantijas vaivada Fabiāna Borha dzīvesbiedre Jadvida Elizabete, cēlusies no Plāteru dzimtas. Tajos nemierīgajos laikos, gaidot pēcnācēju, tiek paredzēts viss, kas būtu darāms jaunās kundzes nāves gadījumā. Tā tika atzīmēts, ka nav nepie-

ciešama lepna bērnu ceremonija, taču īpaši tiek norādīts, ka «manu zelta krāsas kāzu tērpā norakstu Preiļu baznīcai, lai no tā tiktu ornāti pašūti». (LVVA 2598. f. 1. apr. 86.1., 1 — 2 lpp.) Tāds ornāts tiešām tika pašūts un vēl šobrīd glabājas Preiļu Romas katoļu baznīcas arhīvā. Taču no atlikušā auduma tika izgatavots biķera pārklājs jeb veļums. Šādus veļumus līdz katoļu liturģiskajai reformai 1962. — 1965. gadā lietoja viņa biķera pārklāšanai svētās Mises laikā.

Tā 18. gadsimta sākuma unikālais grāfienes kāzu tērpis, darināts no linošiem zeltiem un sudraba diegiem, kurš kā novēlējums nonāca Preiļu Romas katoļu baznīcā, pēc trīs simt gadiem, 21. gadsimta sākumā, kā veļums atgriezās muzejā pateicībā par muzeja darbinieku sagatavoto izstādi «Preiļu Romas katoļu baznīcai — 120».

Veļuma fiziskais stāvoklis un saglabātības pakāpe neprasa īpašus glabāšanas noteikumus, taču eksponāts tiek rūpīgi sargāts no saules gaismas, sausa gaisa un putekļu iedarbības.

Veļums pēc pieprasījuma pieejams arī pētniekiem. Veļumu novērtējuši Latvijas Vēstures institūta Arheoloģijas un Etnoloģijas nodaļu pētnieki, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Restaurācijas departamenta tekstiliju speciālisti, Latvijas Mākslas akadēmijas Tekstilmākslas nodaļas speciālisti. Veļums pirmo reizi tika ekspo-

● Lai gan patiesībā svētās Mises biķera pārklājs jeb veļums ir visai neliels auduma gabaliņš, tā stāsts par grāfieni Jadvigu Elizabeti ir īsta vēstures pērle.

nēts 2006. gadā izstādē «Preiļu Romas katoļu baznīcai — 120». Savukārt 2011. gadā tas bija skatāms starptautiskās akcijas «Eiropas muzeju nakts» laikā.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Zāļu tējas katrai dienai

Ir ļoti daudz recepšu, kā pagatavot zāļu un augļu tējas, kuras atšķirībā no speciālajām ārstniecības tējām var dzert neierobežoti, cik sirds vēlas.

Šo tēju maisījumu pamatā ir aveņu un kazeņu lapas, kuras dod patīkamu garšu un kurām ir ļoti maiga ārstnieciska iedarbība. Aveņu-kazeņu bāzi pēc vēlēšanās var papildināt gan ar mežrozīšu augļiem un hibiska ziediem, gan melisas un bērza lapām, gan rozmarīnu un ķimeņu augļiem, gan citiem augiem — atkarībā no tā, kādiem nolūkiem tēju gatavo.

Organismu stiprinoša tēja

Līdzīgās daļās sajauc timiānu, meža zemeņu, aveņu un kazeņu lapas. Divas tējkarotes maisījuma aplej ar glāzi verdoša ūdens un 5 — 10 minūtes nostādina slēgtā traukā.

Atsvaidzinoša tēja

Vienu daļu bārbeles augļu sajauc ar četrām daļām mežrozīšu paaugļu. Ņem 1 — 2 tējkarotes maisījuma, aplej ar glāzi verdoša ūdens un 5 — 10 minūtes nostādina slēgtā traukā.

Tēja ar augļu aromātu

Sajauc vienādās daļās hibiska ziedus, mežrozīšu paaugļus un upeņu ogas. 1 — 2 tējkarotes maisījuma aplej ar glāzi verdoša ūdens, 5 — 10 minūtes nostādina slēgtā traukā, tad izkāš caur sietiņu. Pēc vēlēšanās var saldināt ar medu vai aromātam pievienot citronu. Vēl šo kompozīciju var papildināt ar šķipsniņu kanēļa, kas tējai piešķirs vienreizīgu neatkārtojamo garšu.

Slāpes remdējoša tēja

Sajauc divas daļas kazeņu lapu un pa vienai daļai aveņu lapas, mežrozīšu paaugļus un hibiska

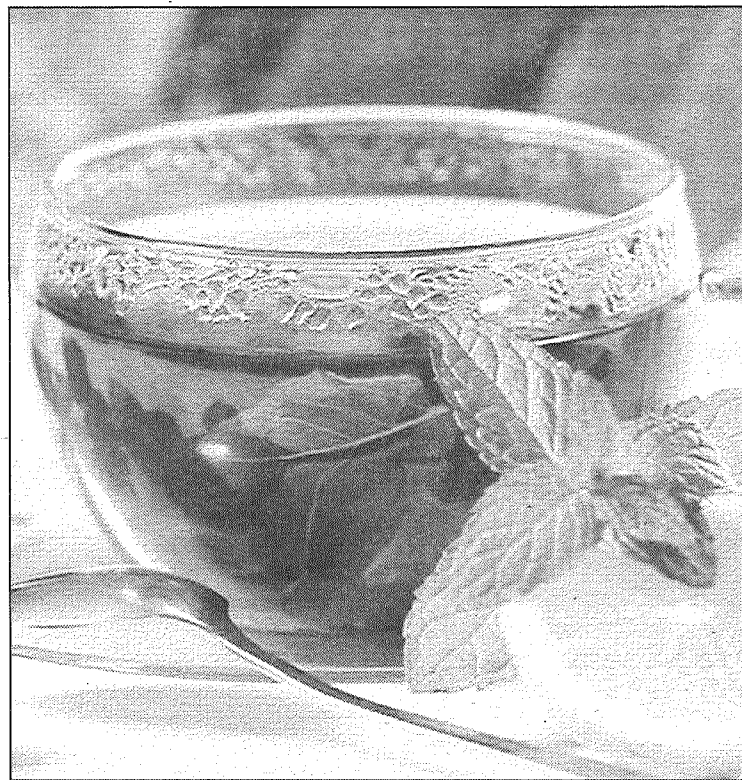
ziedus. Vienu tējkaroti maisījuma aplej ar glāzi verdoša ūdens un nostādina 5 — 10 minūtes.

Asinis attīroša tēja

Sajauc pa divām daļām meža zemeņu un kazeņu lapas un pa vienai daļai aveņu lapas, pavasara adonīsa un dzelonplūmes ziedus. Divas tējkarotes maisījuma aplej ar glāzi verdoša ūdens un 5 — 10 minūtes nostādina slēgtā traukā. Ieteicams dzert divas līdz trīs nedēļas pa pusglāzei divas līdz trīs reizes dienā.

Imunitāti stiprinoša tēja

Sajauc vienādās daļās liepziņus, mežrozīšu paaugļus, melisas un piparmētru lapas. Vienu līdz divas tējkarotes maisījuma aplej ar glāzi verdoša ūdens, 5 — 10 minūtes nostādina slēgtā traukā, tad izkāš. Dzer pa pusglāzei no rīta un vakarā pirms gulētiešanas.

Imunitāte — aizsargvairogs mūsu veselībai

Vārds «imunitāte» cēlies no latīņu *immunus*, kas nozīmē «atbrīvošanās», «tikšana vaļā no kaut kā». Vienkāršāk sakot, imunitāte ir kā vairogs, kas mūs aizsargā no infekcijām.

Smaga ilgstoša slimība ir iemesls, lai tiktu lietoti imūnstimulatori, vēlams, dabas piedāvātie. Kādi tie ir?

Purpursārtā ehinaceja

Imūnstimulējošo īpašību dēļ purpursārtā ehinaceja ieņem pirmo vietu citu augu valsts izejvielu vidū. Tās dzimtene ir Ziemeļamerika. Tas ir daudzgadīgs augs ar gandrīz metru gariem iesarkanīgiem kātiem. Izmanto ziedu kurvišus un sakneņus ar saknēm, kas satur ēteriskās eļļas, betanīnu, organiskās skābes, fitosterīnu un virkni citu vielu, kas veicina imūnstimulējošu efektu.

✓ Ēdamkaroti sasmalcinātu sakņu aplej ar 300 ml verdoša ūdens, 10 minūtes vāra uz lēnas uguns, tad nostādina. Dzer pa 50 ml no rīta un vakarā visu konkrētās slimības ārstēšanas laiku.

Maura sūrene

Tālā senatnē dziednieki no maura sūrenes gatavoja «dzīvo» ūdeni. Zināma patiesība tajā varētu būt, jo augs satur ļoti daudz vērtīgu vielu, tajā skaitā flavonglikozīdu avikularīnu, miecvielas, sveķveida vielas, cukurus, vaskveida vielas, rūgtvielas, ēteriskās eļļas, C un K vitamīnu, kas arī nodrošina dzīvinošo spēku. Izmanto visas auga daļas — lakstus, ziedus, saknes.

✓ Trīs ēdamkarotes sasmalcinātu lakstu uzvāra 400 ml ūdens, trīs stundas nostādina, tad izkāš. Dzer pa pusglāzei četras reizes dienā spēka izsūkuma un ielgušas slimības gadījumā. Uzņēmumu ieteicams lietot kopā ar 20 ml alvejas sulas un tējkaroti medus.

Akantu baltdadzis

Lai gan augs tiek uzskatīts par nezāli, tas ir teicams organisma vispārējā tonusa stimulators, īpaši ielgušu slimību gadījumos. Akantu baltdadzis paugstina spiedienu, pastiprina sirds saraušanos, tam piemīt urīndzenoša un asinis attīroša iedarbība.

Ja nedienas ar degunu, palīdzēs mārrutki, ozolu mizas un citi

Ir cilvēki, kam ļoti trausli deguna gļotādas kapilāri. Pietiek spēcīgāk ieelpot, paberzēt degunu, nošķaudīties — tūlīt deguns sāk asiņot.

Nekādus īpašus draudus tas veselībai nerada, taču patīkami nav. Tāpēc ignorēt asiņošanu nevajag, labāk pacensties nostiprināt gļotādas asinsvadus.

✓ Labs palīgs šajā ziņā ir mārrutki. Tos vajag ostīt iespējami

biežāk un ilgāk. Vislabāk izmantot svaigi rīvētus, bet, ja tādas iespējas nav, var izmantot arī sarīvētos, kādi nopērkami veikalā vai tūrgū.

✓ Ne sliktāk deguna gļotādu stiprina arī ozola miza. Vienu tējkaroti pulveri saberzta žāvētas vai svaigas mizas aplej ar pusglāzi ūdens, vāra 2 — 3 minūtes, tad izkāš. Reizi dienā pilina katrā nāsī 3 — 5 pilienus. Taču, ja degunā parādās pastiprināta sausuma sajūta, kas rada diskomfortu, pili-

nāšana jāpārtrauc. Atsākt to var, kad atkal sāk traucēt asiņošana.

✓ Sajauc pa vienai ēdamkarotei dadža un pieneņu saknes, melleņu un lielās nātres lapas, irbenes ziedus, aronijas un mežrozītes augļus. Divas ēdamkarotes sasmalcinātā maisījuma aplej ar divām glāzēm verdoša ūdens, stundu nostādina, tad izkāš. Dzer pa pusglāzei četras reizes dienā pirms ēšanas. Kurss — 1,5 līdz divi mēneši.

No preses materiāliem

INTERESANTI

Kā eiropieši iepazīna tabaku

Kad Kristofora Kolumba ekspedīcijas viri izkāpa viņu atklātā kontinenta krastā, pārsteigumiem nebija gala. Īpaši atbraucējus pārsteidza indiāņu paradums sarullēt kaut kāda nepazīstama auga lapas veltnīti, vienu galu aizdegt, bet otru iebāz mutē, ievilkot sevi dūmus un pa nāšim izpūst laukā...

Amerikas pirmatklājējiem tas bija liels brīnums. Daži matroži sāka indiāņus atdarināt, un mēs varam tikai iztēloties, cik apjukusi bija Portugāles iedzīvotāji, kad, sagaidot Amerikas ekspedīciju, ieraudzīja jūrniekus izpūšam no mutes un deguna dūmus.

Tā eiropieši tikai XV gadsimta beigās pirmo reizi uzzināja, kas ir smēķēšana un ka šai vajadzībai indiāņi izmanto aptuveni trīs metrus gara auga lapas. Tabakas audzēšanu Eiropā saista ar Francijas sūtņa Portugālē Žana Niko vārdu. Pēc vienas versijas viņš it kā pats atvedis tabakas sēklas no Dienvidamerikas uz Eiropu, pēc citas, it kā iepircis tās no kāda tirgoņa, kurš atgriezies no tālā kontinenta. Lai nu kā patiesībā bija, viņa «nopelnu» cilvēce iemūžinājusi tabakas latiniskajā nosaukumā — *Nicotiana tabacum* — par godu viņa vārdam un Tobāgo salai, no kurienes it kā ievestas sēklas.

Arī cīņai pret smēķēšanu ir gandrīz tikpat dziļas saknes kā pašam netikumam.

Dievbijīgā Spānijas karaliene Kastīlijas Elizabete (1451 — 1504) bija pirmā, kas izdeva pret smēķēšanu vērstu rīkojumu. 1526. gadā inkvizīcijas tribunāls par tabakas lietošanu pirmo reizi piesprieda mūža ieslodzījumu spāņietim Rodrigo de Heresam. 1692. gadā piecus mūkus smēķētājus dzīvus iemūrēja klostera sienā — par biedinājumu pārējiem.

Gadsimtu vēlāk līdzīgi rīkojās arī Anglijas karalis. 1603. gadā ti-

ka izdots rīkojums, kas paredzēja bargi — pat ar nāvessodu — sodīt visus tabakas cienītājus.

Pēc pāris gadiem, 1605. gadā, līdzīgs likums parādījās arī Turcijā — tur visi smēķētāji tika nodoti tiesai. Vēlāk sultāns Muhameds IV šo likumu atcēla, bet kopš 1639. gada par tabakas lietošanu vajadzēja maksāt īpašu nodokli.

Arī Krievijas cars Mihails 1634. gadā stingri aizliedza tabakas lietošanu un tirdzniecību valstī. Par nepaklausību draudēja bargs sods.

Tādējādi līdz 1775. gadam smēķēšana gandrīz visās valstīs skaitījās sabiedriskās morāles normu pārkāpums. 1848. gadā (līdzīgi kā mūsdienās) daudzās zemēs tika pieņemti likumi, kas aizliedza smēķēt uz ielas. Trīsdesmit gadus vēlāk Parīzē nodibinājās pirmā biedrība cīņai pret smēķēšanu.

Kad pie cigaretēm ķērās arī sievietes, šī parādība uzreiz tika atzīta par sevišķi nosodāmu. Vācijā, piemēram, 1919. gadā sievietēm tapa aizliegts smēķēt ar likumu. Stāsta, ka reiz kādai Berlīnes virtuvei par savu neuzmanību nācies dārgi samaksāt. Mežsargs parādījies tieši tajā brīdī, kad viņa pastaigas laikā birzi aizdedzinājusi cigareti un grasījies to pasniegt savam ligavainim. Kārtības sargs nav gribējis uzklaut nekādus iebildumus, un arī prokurors tiesas prāvā neesot bijis žēlīgs...

Kā rāda vēsture, līdz šim nekādi aizliegumi diemžēl nav līdzējuši. Un diez vai līdzēs arī nākotnē, jo netikumam pretī stāties var tikai saprāts.

Izmantoti interneta resursi

Riepu marķēšana – ietaupīts benzīns un nauda, labākas riepas

No 2012. gada 1. novembra stājusies spēkā ES regula par riepu marķēšanu. Uz jaunās uzlīmes ar skaidrām un viegli saprotamām piktogrammām attēlota informācija par trīs svarīgiem riepas parametriem (degvielas patēriņa efektivitāte, saķere uz slapjas ceļa virsmas un ārējais rītes troksnis), kas palīdzēs patērētājiem, pērkot riepas, tās izvēlēties, pamatojoties uz pilnīgāku informāciju. Tāpat kā visiem zināmā sadzīves tehnikas energoefektivitātes marķējuma gadījumā preces veiktspēju klasificēs skalā no "G" (slikta) līdz "A" (vislabākā), ziņo Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā preses un informācijas nodaļa.

Tā kā riepas nosaka 20 līdz 30% no transportlīdzekļa kopējā degvielas patēriņa, izvēloties "A" klases riepu pēc tās degvielas patēriņa efektivitātes, gadā var ietaupīt 170-230 eiro par degvielu, salīdzinot ar visvājākās veiktspējas modeli. Ņemot vērā to, ka "A" klases riepas maksā dārgāk nekā "G" klases riepas (240-320 eiro par četru riepu komplektu), kritiskais punkts tiek sasniegts otrajā gadā pēc to iegādes, t. i., labu laiku pirms augstas kvalitātes riepu kalpošanas laika beigām.

Jaunā uzlīme palīdzēs taupīt enerģiju sektorā, kurā dominē tikai fosilā degviela un izplūst ļoti daudz CO₂, autotransports kļūst videi draudzīgāks, mazinoties mūsu atkarība no ievestās naftas. Patērētāji, kuriem ir informācija un kuri izvēlēties labākas kvalitātes riepas, rosinās ražotājus uzlabot visus trīs riepu parametrus. Tādējādi palielināsies nozares konkurētspēja un tiks likti pamati ilgtspējīgam patēriņam un ražošanai.

Kāda izskatās uzlīme?

Uzlīme ir **līdzīga energoefektivitātes uzlīmēm, kuras jau lieto veļas un trauku mazgājamām mašīnām un ledusskapjiem**. Jo labāka riepa (degvielas ietaupījums, drošība un ārējais troksnis), jo augstāka tās klase. Viszemākā ir sarkanā "G" klase. Zaļā "A" klase ir visaugstākā.

Trīs parametri:

✓ **degvielas patēriņš** ir saistīts ar rītes pretestību. Samazinot rītes pretestību, riepa tērē mazāk benzīna;

✓ **saķere uz slapjas ceļa virsmas** ir viens no vissvarīgākajiem riepas drošuma rādītājiem. Riepām ar ļoti labu saķeri ir īsāks bremzēšanas ceļš lietū;

✓ **rievas radītais ārējais troksnis** izteikts vilņos: viens melns vilnis apzīmē viszemāko trokšņa līmeni, savukārt trīs vilņi — visaugstāko.

Uz ko NEATTIECAS uzlīme?

Uzlīme NAV kvalitātes zīme, tā neattiecas uz riepas vispārējās veiktspējas rādītājiem. Tā neaizstāj kvalitātes testus,

ko veic specializētās laboratorijās, vai ražotāju un citu pušu (piem., auto asociāciju) sniegto informāciju, kur var būt izmantoti dažādi kvalitātes kritēriji. Tādā ziņā tā ir līdzīga veļas un trauku mazgājamo mašīnu energoefektivitātes uzlīmei, uz kuras ir norādīts, cik daudz elektrības mazgājamā mašīna vidēji izmanto gadā, taču uz tās nav norādītas īpašas papildu funkcijas, kādas varētu būt šai mazgājamai mašīnai.

Piemēram, uz uzlīmes nav norādes M&S (dubļu un ziemas riepa), jo atbilstoši starptautiskai konvencijai tādai norādei jau ir jābūt uz riepas. Marķēšanas programmā var nebūt ietverti arī citi parametri, piemēram, akvaplanēšana un vadāmība likumos, jo nav atzītu standarta testa metožu.

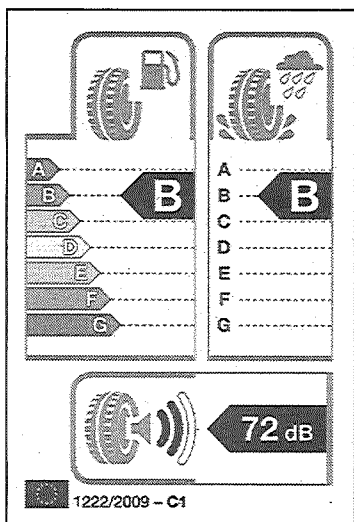
Kā patērētāji pazīs uzlīmi?

No 2012. gada 1. novembra riepu ražotājiem un importētājiem ir pienākums visām riepām, kas ražotas pēc 2012. gada 1. jūlija, pievienot uzlīmes, citu marķējumu un tehniskos reklāmas materiālus. Izplatītājiem (piemēram, riepu dileri, remontdarbnīcas, automašīnu mazumtirgotāji) ir pienākums darīt šo informāciju pieejamu tirdzniecības vietā skaidri redzamā veidā.

Šāds pienākums neattiecas uz riepām, kuras ražotas pirms 2012. gada 1. jūlija. Tas nozīmē, ka noteiktu laiku patērētāji veikalos atradīs gan riepas ar uzlīmēm, gan bez tām. Tas būs tādēļ, lai dotu ražotājiem laiku samazināt vecos krājumus un sagatavoties jaunajai uzlīmju kārtībai.

Kā darbosies marķēšanas programma, kurš liks marķējumu?

Līdz šim līdzīga pieredze jau 15 gadus ir bijusi ar sadzīves tehniku. ES riepu marķēšanas programma ir balstīta uz pašu ražotāju un importētāju sniegtajiem datiem. Tomēr dalībvalstīm jāpiemēro tirgus uzraudzības noteikumi, kuri ir spēkā attiecīgajā valstī. Tām ir pienākums uzraudzīt tirgu, tajā skaitā arī pārbaudīt atbilstību dažādiem

rieņu marķēšanas regulas nosacījumiem. Valsts iestādēm jāpārbauda arī atbilstība klasei, kas deklarēta uz riepas uzlīmes (attiecībā uz degvielas patēriņa efektivitāti, saķeri uz slapjas ceļa virsmas un ārējo rītes troksni), un izmērīto vērtību atbilstība. Tāpat kā citām precēm, kontroli veiks tikai valsts iestādes, nevis neatkarīgas institūcijas.

Vai ir minimālās prasības attiecībā uz riepu parametriem?

Minimālās prasības attiecībā uz riepu parametriem, piemēram, rītes pretestība, saķere uz slapjas ceļa virsmas un ārējais rītes troksnis, ir noteiktas citā ES regulā par tipa apstiprināšanas prasībām attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu un to sastāvdaļu vispārējo drošību. Piemēram, riepas, kuras atbilst degvielas patēriņa efektivitātes "G" klasei, pēc 2014. gada 1. novembra vairs nevarēs laist tirgū. Līdz 2018. gada 1. novembrim šo pasākumu attiecinās arī uz "F" klases riepām.

Uz kādām riepām attiecas šī regula?

Regula attiecas uz gandrīz visām četru rīteņu transportlīdzekļu riepām (vieglās automašīnas, vieglās kravas automašīnas un pasažieru/preču pārvadāšanai paredzēti smagie transportlīdzekļi). Taču tā neattiecas uz atjaunotām riepām, profesionālām riepām apvidus transportlīdzekļiem, pagaidu lietošanas rezerves riepām, riepām ar radzēm, riepām, kas paredzētas vienīgi autosakīstēm, riepām ātruma kategorijā līdz 80 km/h, riepām, kuras paredzēts uzmontēt tikai transportlīdzekļiem, kas pirmoreiz reģistrēti pirms 1990. gada 1. oktobra, un riepām, kuru nominālais loka diametrs nepārsniedz 254 mm vai ir lielāks par 635 mm.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

LATGALE

Aizturēja aizdomās par sievietes izvarošanu

Daugavpili aizdomās par sievietes izvarošanu aizturēts vīrietis, ziņo Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja prevencijas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne. Aizturētais, kas dzimis 1978. gadā, tiek turēts aizdomās par 58 gadus vecas sievietes izvarošanu Stacijas ielā veikala «Depo» tuvumā.

Cietušās personas iesniegums saņemts 20. novembra vakarā. Sieviete pēc uzbrukuma bija nepieciešama medicīniskā palīdzība. Veicot operatīvos meklēšanas pasākumus un izmeklēšanu uzsāktajā kriminālprocesā, policijas darbinieki aizdomās par šo noziegumu aizturēja iepriekš minēto un agrāk sodīto vīrieti. Policijas pārstāve uzsver, ka aizdomās turētais šobrīd jau izcieš sodu par analogiska rakstura noziegumu daļēji slēgta tipa cietumā un Daugavpili bija ieradies īslaicīga atvaļinājuma laikā. Vīrietis ir atzīts par aizdomās turamo pēc Krimināllikuma 159. panta 2. daļas uzsāktajā kriminālprocesā — par izvarošanu, ja to izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi izvarošanu. Par šādu noziegumu likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku no pieciem līdz 15 gadiem.

Policija pārsteidza zagļus nozieguma izdarīšanas brīdī

26. novembrī Krāslavas novada Ūdrīšu pagastā kārtējo reizi notikusi dzelzceļa sliežu zādzība. No neizmantojamā piedevceļa posma reģistrētas jau vairākas zādzības, tāpēc policija pievērsa tam pastiprinātu uzmanību.

Operatīvo pasākumu rezultātā Krāslavas policijas darbinieki zādzības izdarīšanas brīdī pārsteidza divus vīriešus — 1983. un 1985. gadā dzimušus Rīgas reģiona iedzīvotājus. Viņi bija kārtīgi sagatavojušies savām pretlikumīgajām darbībām un noīrējuši pat transportlīdzekli, kur varētu sakraut un aizvest zagtos metāla izstrādājumus — sazāgētās sliedes, paliktņus u.c. Zināms, ka viens no aizturētajiem jau agrāk bija nonācis pretrunā ar likumu.

Uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta 2. daļas par zādzību personu grupā. Ja vaina tiks pierādīta tiesā, tad par šādu likumpārkāpumu viņiem draud brīvības atņemšana uz laiku līdz sešiem gadiem. Policija turpina kriminālprocesa izmeklēšanu.

Rundēnos aizturēts zaglis, Mežvidos atsavināta bise

Ludzas iecirkņa policijas darbinieki par zādzībām Rundēnu pagastā aizturējuši iespējamo zagli, bet Kārsavas novadā atsavinājuši nelikumīgu šaujameroci un municiju, ziņo A.Laizāne.

24. novembrī Ludzas policijas iecirknī saņemta informācija no kāda Rundēnu pagasta iedzīvotāja, ka viņam no mājas nozagts motorzāģis un vēl dažas citas saimniecības mantas. Zādzība notikusi saimnieka prombūtnes laikā. Par to uzsākts kriminālprocess. Veicot izmeklēšanu, jau pēc divām dienām Ludzas iecirkņa policijas darbinieki noskaidroja iespējamo zagli — 1967. gadā dzimušais vīrietis ir atzīts par aizdomās turamo šajā kriminālprocesā. Pie viņa atrastas un izņemtas nozagtas mantas. Turpinās izmeklēšana.

27. novembrī kriminālpolicijas darbinieki, veicot sankcionētu kratīšanu privātnajā Kārsavas novada Mežvidu pagastā, atraduši un atsavinājuši nelikumīgi glabātu šaujameroci — medību bisi — un municiju. Kratīšana veikta agrāk uzsākta kriminālprocesa ietvaros, kas bija ierosināts pēc Krimināllikuma 233. panta 2. daļas — par šaujameroca, šaujameroca municijas glabāšanu bez attiecīgas atļaujas. Par šādu likumpārkāpumu paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz 10 gadiem vai arests, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem vai bez tā. Izmeklēšana turpinās, nozīmēta ekspertīze.

PREIĻU iecirknī

Satiksmes negadījumos cieš cilvēki

24. novembra rītā Līvānu novada Rožupes pagastā 1984. gadā dzimis vīrietis, braucot ar automašīnu Mazda, nobrauca no brauktuves un ietriecās celmā. Pēc negadījuma vadītājs bezsamaņas stāvoklī tika nogādāts slimnīcā. Iespējams negadījuma iemesls varētu būt braukšanas ātruma pārsniegšana. Vadītājam veikta arī pārbaude alkohola noteikšanai organismā.

Savukārt 27. novembrī ap pulksten 7.55 Preiļos, Brīvības ielā, ceļu nesadalīja transportlīdzekļa un velosipēda vadītājs. 1970. gadā dzimis vīrietis, braucot ar automašīnu Audi, T-veida krustojumā nepamānīja no labās puses braucošo velosipēdistu. Notika sadursme, kuras rezultātā 1937. gadā dzimušais riteņbraucējs tika nogādāts slimnīcā, tur viņam konstatēts kājas lūzums. Pēc medicīniskās palīdzības sniegšanas vīrietis palaists mājās. Policija skaidro notikuma iemeslus un apstākļus.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Policija atgādina desmit interneta saziņas noteikumus

1. Sargājiet savu privāto dzīvi, neizpaužiet vārdu, tālruna numuru, adresi, paroli vai citu informāciju.
2. Neizpaužiet informāciju arī par citiem cilvēkiem.
3. Centieties izvairīties no cilvēkiem vai tematiem, par kuriem neesat pārliecināti.
4. Anonimitāte nav attaisnojums tam, lai neievērotu normas,

- uzvestos rupji un aizvainojoši.
5. Cieniet citu viedokļus un tiesības, pieprasiet, lai cienītu arī jūs.
6. Ja tiek atzīmēti vai kā citādi apdraudēti, bez vilcināšanās izstāstiet to kādam, kuram uzticaties (reālam cilvēkam).
7. Nepieļaujiet, ka ar jums manipulē (piemēram, pierunā veikt prettiesiskas darbības).

8. Jums ir tiesības pārtraukt sarunas ar nevēlamiem cilvēkiem un par nevēlamiem tematiem.
9. Ievērojiet interneta lietošanas noteikumus.
10. Sargājiet savu apkārtni, draugus un arī nepazīstamus cilvēkus, kuri varētu kļūt par nozieguma upuriem — neesiet vienaldzīgi pret problēmām, kuras redzat.

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBA

Pārdod

AUDI 80 (1990. g. izl., TA līdz 21.06.2013., tehniskā un vizuālā kārtībā). T.28367694;
AUDI 100 (1,8, 1986. g. izl., gāze/benzīns, zilā krāsā, piekabes āķis, sedans, gāze/benzīns, ejošu, bez TA, Ls 250). T.26157177;
BMW 520i (ar TA). T.64633616, 29464720;
BMW 525 TDS (1994. g. izl., TA, el. lūka, el. spoguļi, el. stikli, MP3, sudraba krāsā, sedans, Ls 1300). T.27018713;
CHRYSLER GRAND VOYAGER (1995. g. izl., 3,3, 4x4, Ls 700), DAEWOO MATIZ (08.2000.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas un gaļas šķirnes lopus. Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

SIA „LATVIJAS GAĻA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus. Svari. Samaksa tūlītēja. Tālr. 28761515.

Vēl gribējās strādāt, dzīvot un būt, Bet pēkšņi nakts un saule jau zūd. Jūtam līdzī un dalāmie sāpju smagumā ar mūsu bijušā darb biedra Pētera SONDORA tuviniekiem, viņu pavadot mūžībā. SIA "AGROAPGĀDE" kolektīvs

g. izl., Ls 550), OPEL CALIBRA (1993. g. izl., Ls 550), AUDI 100 (1986. g. izl., 1,8, Ls 300). T.22027378;
CHRYSLER VOYAGER (1995. g. izl., 2,5, dīzelis, Ls 450) vai maina pret OPEL VECTRA. T.29444513;
CHRYSLER VOYAGER (2,5 TDI, 1999. g. izl.,

TA līdz 31.05.2013., Ls 1500). T.29458186;
FORD MONDEO (1993. g. izl., Ls 220), kvadracikli (ATV, 150 kub. cm, Ls 400). T.29438541;
KIA CLARUS (1999.g. izl., sedans, tumši zaļā krāsā, 2,0i, jauna TA, lietie disk, ziemas riepas, Ls 650). T.26376622.

"NOVADNIEKS" 2013. GADAM!

Abonēšanu var veikt jebkurā pasta nodaļā, pie pastniekiem, Latvijas Pasta mājas lapā www.pasts.lv vai pa tālruni 67008001 un 27008001.

**ABONĒT redakcijā, Preiļos,
Brīvības ielā 14,
ir ĒRTĀK, ĀTRĀK, LĒTĀK!**

Fiziskās personas, abonējot "NOVADNIEKU" redakcijā **uz visu gadu** un nevis pa mēnešiem, ietaupīs uz pasta kvīšu rēķina Ls 4,92, kā arī saņems gada abonentu par 11 mēnešu cenu, t. i., par Ls 36,96, vēl ietaupot 3,36 (KOPĀ ietaupījums – Ls 8,28).

ABONĒT "NOVADNIEKU" uz šiem pašiem noteikumiem var arī redakcijas mājas lapā www.novadnieks.lv sadaļā "Abonēšana".

AICINĀM abonēt "NOVADNIEKU" redakcijā arī juridiskās personas, jo nebūs jāmaksā par abonēšanas pakalpojumiem.

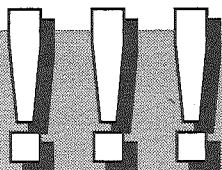
"NOVADNIEKA" viena mēneša abonēšanas cena 2013. gadā:

fiziskām personām Ls 3,36

juridiskām personām Ls 4,24.

(abonēšanas pakalpojumi pastā par vienu preses izdevumu ir Ls 0,41 ar PVN.)

**KATRAM ABONENTAM DĀVANĀ SKAISTS
SIENAS PĀRLIEKAMĀIS KALENDĀRS 2013. GADAM!**

Līvānu novada iedzīvotāji varēs abonēt „NOVADNIEKU”

11. decembrī no pulksten 10.30 līdz 13.00

GE Money Bank telpās Līvānos, Dzelzceļa ielā 1.

Būsiet laipni gaidīti!